Päewaleht

Ilmub igal äripäewal.

Tallinnas, Suurel turul, raekoja ees, Pikkri majas (turgu), nr. 4.
Toimetuse kõnetrõõt № 650. Toimetaja kõnetund kella 12—2.
Äriteks lihtsa ja rahakirjadele:
„Päewaleht“ toimetusele, Tallinnas, въ г. Ревель.
Kontori kõnetrõõt № 390. Ärijuhi kõnetund kella 8—12.

Üksik nummer 3 kop.

Äriteks muutmise eest 10 kop., selle juures endine äriteks ehk selle nummer üles anda.
Tellida võib ainult iga kuu esimesest päewast alguses.
Kuulutuste nonpareille-rida maksab 5 kop., lehe eesotsas 15 kop. Wäljaspool Tallinnat kuulutuste rida 10 kop., lehe eesotsas 30 k.

„Päewaleht“ maksab ühes kaasannetega:

Koju kätte saates:		Tallinnas talitusest ära wiles:		Kes 2 korda kuus ilmuwat perekonnalehte „Kodu“ kaala tellida soowib, sellele tuleb aastas 1 rbl., pooles aastas 50 kop., weerand a. 25 k. juurde maksta.
terwe aasta peale	6 rbl. — kop.	terwe aasta peale	5 rbl. — kop.	
poole „ „	3 „ 20 „	poole „ „	2 „ 70 „	
weerand „ „	1 „ 70 „	weerand „ „	1 „ 40 „	
ühe kuu peale	— „ 60 „	ühe kuu peale	— „ 50 „	

Wäljamaale aastas 12 rbl., pooles aastas 6 rbl., weerand aastas 3 rbl., kuus 1 rbl.
„ ühes „Koduga“ 13.50 k., „ „ 6.75 k., „ „ 3.40 k., „ 1.15 k.

Saada igal pool.
Sarg's
KALODONT
laialt tuntud kõigeparem
hamba-krem.
Maitse poolest wõistlemata,
hoiab hambad puhtad, walged ja terwed.

Nr. 54. **Teisipäewal, 8. (21.) märtsil 1911.** **VI aastakäik.**

Eesti Rahwa Museum.

Need üksikud, kes meie rahwa minewikku ja arenemisekäiku tõsisemalt uurida tahaksiwad, leiaksiwad endid warsti ülesaamata takistuse ees olewat: meil on liig wähe nimetamisewäärilisi materjali ette näidata, mis uurijaid rahustada suudaks. Wöörakeelsetes öperaamatutes laialipillatud teated meie kodumaa kohta on nii ära iganud ja põhjendamata, et nende tuttawaksjaamine meile ennem kahju kui kasu wõiks tuua. Isegi kõige uuemad teated, mis wöörad meie kohta kogunud, ei ole pörmugi paremad. Üks Tartu kooliõpetaja, keda asi huwitas, on ennast uuemate saksa- ja wenekeelsete raamatutega, mis eestlaste kohta teateid toowad, tutwustanud ja see, mis tema oma tutwustamise-tagajärgedest köneleb, ei ole sugugi röömustaw. Ikka, nagu ennegi, jutustatakse nendes raamatutes eestlaste paganausu kombetest ja suitsukoobastes elamisest. Mõned asjatundmatult walitud üleswõtted kusagilt wöörast museumist wõi mõne asjaarmastaja korjandusest peawad wöörast weel rohkem uskuma panema, et siin ühe isewärki rahwatõuga tegemist on, kes suure Wenemaa warju all oma eelajaloo-aegset rahu maitseb. Weel enam peaksiwad nemad küll imestama, kui meid Eesti kunstist ja kirjandusest kuulewad könelema. Kust peawad nemad teadma, et ka meil oma rahwa luule- ja kunstiwara ei puudu, mille peale teised rahwad oma kultura ja iseolemise põhjendawad? Kus on meil seda ette näidata? Ehk kui palju on meie eneste, iseäranis linnalaste keskel neid, kes peale wanaema siidimütsi kirju seelikuga ja mõne rahwalaulu midagi Eesti rahwa kunstist ja luulest mäletawad näinud ja kuulnud olewat? Kreutzwaldi „Kalewipoja“ juubelipäewal wõime ehk sellest teadmisest head meelt tunda, et meie seda raamatut 50 aasta jooksul mitte täieste ära unustada ei ole jõudnud... Mitmed ehk on ka Dr. Jakob Hurti „Wanast Kandlest“ kuulnud. Kas aga ka kõik teawad, et kui soomlased mitte raha ei oleks andnud, siis meie selle kandle helinat mitte kuulda ei oleks saanud? Meilegi on suitsutareid pimedaks ja kitsaks jäänud, tarwitame awaramaid eluhooneid, nagu need teistel inimestel on. Ja ilu nõuame juba ka, tahaksime neid omal wiisil ehtida. Peamie aga rahul olema, kui wöörastelt wõtta wõime, mis nemad anda tahawad. Selgaksse aga, et meie omast kodustki kõik leiaksime, kui otsida tahaksime. Kuulsime, et meie wanu majariistu kalli hinna eest wäljamaa museumitesse ostetakse ja meie lagunenud taresid Soome saartel uueste üles ehitatakse. Peame siis ootama, kuni mõni uudiseotsija wööra nime all Eesti ehituskunsti loob, mida meie järel aimata tohiksime...

Meie kujutajad kunstnikud, kes praegu wööraste meistrite juures õpiwad wõi juba wööraste tellimise peale töötawad, tulewad küll kord koju tagasi, et siin midagi omawäärilisi looma ja ehitama hakata. Karta on aga, et nad siis enam midagi eest ei leia: weel mõni aasta ja meie oleme oma wana kunstiwara wiimseni wööraste üleseostjate kätte müünud...

Weel ei ole kõik kadunud. Salgake südakaid inimesi on wana rahwawara päästmiseks tõesse hakanud. Nad on arusaamist äratada püüdnud, et wanadel rahwariietel, ehte- ja tarbeasjadel, majariistadel ja mälestusmärkidel, igal rahwalaulul ja jutukesel suur wäärtus on ja neid mitte hoolimata kõrwale ei heidetaks wõi kodust kaduma ei lastaks minna. Nad on palja käsi wälja läinud ja näidanud, et ka hea tahtmisega üksi juba midagi korda wõib saata. Alus on pandud, Eesti Rahwa Museum on meil juba olemas. Wäikses toakeses „Wanemuise“ majas on waewaga kogutud warandus koos. Wäike on see kogu, aga kitsaks on ajutine korter sellelegi jäänud. Ei saa ta omale awaramat ulualust, siis peab korjamisetöö, millega kiire taga on, kauaks, wõib olla, hoopis pooleli jääma. Wanawarakogusid on praegu weel mitme eraisiku ja mõne asutuse käes. Saaks Eesti Rahwa Museum oma maja üles ehitada, siis oleks lootust, et need üksikud kogud omandatakse ja meie rahwakunst, nii palju, kui seda kodumaalt weel leida wõib, ühtekokku korjatud saaks. Wahepeal peaks korjamisetöö mööda maad järeljätmatalt edasi ajama. Selleks on suuremat arwu töötegijaid ja rahalist jõudu tarwis. Museumi maja ehitamiseks on Tartu Eesti Nooresoo Kaswatuse-seltsil [illegible] rubla olemas, maja ise tuleks wähemalt 10 tuhat rubla maksma. Kapitali Museumi-ühisusel ei ole, liikmeid oli senisajani paarkümmend inimest. Laialisema tutwustamise järele on Eesti Rahwa Museumi asutamise mõte aga juba kaugemal wastuküla leidnud, maksjate liikmete arw on paari kuu jooksul wist mitmekordselt kaswanud. Suuremaks ettewõtteks on seda ikkagi wähe.

Museumi koosolekul, mis 13. märtsil Tartus ära peetakse, tahetakse selgusele jõuda, kui laialt wanawara-kogumise mõte juba maad on leidnud ja misjuguste lootustega tööd edasi jatkata wõiks. Peale Tartu tahetakse tutwustamisekoosolekuid ka teistes kohtades kodumaal ära pidada, esimeseks koosolekupaigaks on Tallinn arwatud. Wiibimata peaksiwad aga kõik, kes suure ettewõtte wastu juba tuld on wõtnud, ligi astuma. Kes korjamisetööst ise osa wõtta ei saa, see wõib asja wähemalt liikmeksastumisega toetada. Mida rohkem rahwast Rahwa Museumi ümber kogub, seda õigemine täidab ta oma otstarbet.

Liikmemaksu (3 rbl., eluaegne maks 45 rbl.) wõtab wastu hr. R. Põld Tartu Wastast, Kredit-ühisuses. Tallinnas wõetakse liikmemaksu wastu Eesti Kredit-ühisuses ja „Päewalehe“ toimetuses. Peale Tallinnas asuwate juhatuseliikmete on liikmemaksude wastuwõtjaks walitud: Museumi juhatuse liige õp. R. Hurt, kunstnik Paula Brehm, pr. M. Konik ja pr. Ebba Saral.

Põllumajandusline ringwaade Tallinna kubermangus 1910. a.

Instr. A. Johannson.

Kudas läinud aastal Tallinnamaa üksikutes nurkades põllumajandusline uuendusewool ennast on awaldanud, selle kohta tahan allpool lühikest ülewaadet awaldada. Oma ülewaates kirjeldan pea-asjalikult nende kihelkondade ja maakohtade elu-olu, kus mul läinud aastal tegewust on olnud. Algan sellepärast

Tallinna linna ümbrusega Harjumaal.

Tallinna linna ümbruses olewate wäikepõllumeeste keskel on läinud aastal põllumajandusline uuendusewool ennast wõrdlemisi nõrgalt awaldanud. Ühistegewuslistest ettewõtetest, kui Tallinna Eesti põllutöönäituse, mis läinud aastal elawat osawõtmist leidis, wälja arwame, ei ole midagi nimetamisewäärt, olgugi, et Tallinna linn oma ümbruskonna põllumeeste ühistegewuslistele ettewõtetele häid eeltingimisi pakub. Niisama ei ole ka nende üksikute põllumeeste arw kuigi suurelt kaswanud, kes oma kohtade peal suuremaid uuendusi ette on wõtnud. Maaparanduse eeltööside on ainult kahe üksiku põllumehe ja ühe küla põllumeeste poolt teha lastud. Wiimases kohas ei ole ka põllumehed oma algatusel neid tööside teha lasknud, waid kohaliku piirameehe soowitusel ja eestwõttel. Ilma maata piimamees on enne aru saanud, kui põllumehed ise, misjugune suur majandusline tähtsus praegusel ajal, mil karjasaaduste hinnad kõrged, heinamaade parandamisel ja karja arwu suurendamisel on, ja on sellepärast oma küla põllumeestele nõu andnud, et nad instruktori kutsuksiwad, kes nendele nimetatud asjas juhatust annaks ja eeltööside teeks. Tema nõu leidiski teokstegemist.

Et Tallinna linna ümbruses wäikepõllupidamine, mis praegu paiguti õige ajast maha on jäänud, suurema hooga edenema hakkaks, selleks tuleks siinsetel põllumeestel küll suuremat rõhku põllumajanduslise ühistegewuse peale panna ja selle kõrwal ametiteadust õppida, mida põllutöö-kursustelt ja kirjandusest wõib saada. Kahjuks peab aga tunnistama, et Tallinna linna ümbruse põllumehed just wiimases asjas suurt tuimust üles on näidanud. Põllutööja karjakaswatuse-kursused, mis siin Tallinna Eesti Põllumeeste-seltsi poolt warem toime pandud, leidsiwad leiget osawõtmist, kuna läinud aasta kursused osawõtjate puudusel koguni pidamata jäiwad. Niisugune nähtus ei ole sugugi röömustaw, sest ta annab sellest selget tunnistust, et selle ümbruskonna põllumehed weel küllalt ajanõuetest aru ei saa ja ajaga ühes edasi ei taha püüda.

Tallinna linna ümbruse naabruses,

Keila kihelkonnas, Harjumaal,

ei ole ka läinud aastal põllumajandusliste uuendustele [illegible] olnud. Keila Wäälalemma põllumeestelts, mis esialgul õige elujõuline näitas olewat, on läinud aasta õige wäikselt mööda saatnud. Põllutöö-kursused jäiwad seal pidamata ja maaparanduse eeltööde tegemine, mida suurem ringkond wäikepõllumehi mööda läinud suwel teha lasta plaanitses, lükati tulewase aja peale edasi. Ainult Walingu külas, kus Tallinna Eesti Põllumeeste-seltsi poolt läinud kewadel põllutöö-kursus toime pandi, laksiwad mõned sealt ümbruskonna põllumehed kursuse ajal kragwisid loodida.

Nissi kihelkonnas, Harjumaal,

mis Keila kihelkonna naabruses seisab, on läinud aastal maaparandusetöödes suurt elawust näärgata olnud. Nõnda saaksiwad Wiruküla wäikepõllumehed, kelle arw üle 20 ulatas, suure sookuiwatusetöö korda, mis üle 1600 rubla maksma läks. Peakraaw, ühes harudega, tuli üle 8 wersta pikk. See oli suurem ühistegewusline ettewõtte, mis senini Tallinnamaal maaparandamises on korda saadetud. Peale Wiruküla on Ellamaa külas ja wäga mitmel pool mujal suure agarusega sooharimise ja muid maaparandusetööside tehtud. Nende tööde juures on üsna mitmel pool instruktori abi tarwitatud.

Seltsiclus on Nissi kihelkonnas ka läinud aastal wähehaawal edasi mindud. Nõnda on seal kohalik põllumeeste-seltsi oma kaubanduse-osakonnaga kaunis elawat tegewust awaldanud. Niisama olla seal ka laenu- ja hoiu-ühisus oma tegewust alganud.

Põllutöö- ja karjakaswatuse-kursust seal läinud aastal ei peetud.

Rapla kihelkonnas, Harjumaal,

on läinud aastal wäikepõllumehed ühistegewuse kasu kohta suuremat arusaamist näidanud, mida iseäranis sellest wõib järelda, et seal läinud aastal üsna mitmed aururehepeksumasina-ühisused on asutatud. Niisama on seal kohalik kaubatarwitajate-ühisus, mille asukoht Rapla alewis on, kaunis suurt elujõudu awaldanud. Hiljuti asutatud laenu- ja hoiu-ühisus töötawat hästi. Põllumeeste-seltsi tegewus, mis üksiwahe kaunis nõrgaks jäi, on läinud aastal palju wirgunud. Põllutöö- ja karjakaswatuse-kursusi ei ole aga seal läinud aastal peetud. Selle asemel on seal maaparanduse-instruktorit koha peal tarwitatud.

Wiimasel ajal on Rapla põllumehed kaunis suurt rõhku karjakaswatuse peale hakanud panema. Et aga karja arwu suurendada saaks ja karjapidamine tulus oleks, selleks tuleb maaparandusetööde peale tingimata suurt rõhku panna, sest maaparandamine ja suuremal mõõdul karjatoidukaswatamine on üks tähtsamatest tulusa karjakaswatuse eeltingimistest. Seda on ka Rapla põllumehed ära tundnud ja kaunis suure agarusega maaparandusetööside tegema hakanud.

(Järgneb.)

Äjakirjanduse ülewaade

Eesti abirahade kohta Peterburi ja Moskwa ülikoolide juures

awaldas „Peterburi Teataja“ hiljuti pikema kirja, milles tõendati, et Eestimaa wallaametnikkude rinnarahade eest saadud müügihinnast Peterburi ülikooli juurde würst Shahowskoi nimeline abiraha asutatud. Nüüd tõendab keegi Ernst W-n sellessamas lehes, et Peterburi ülikooli juures olewat würstiproua Shahowskaja nimelist abiraha eksikombel Eestimaa wallaametnikkude kaelarahade kapitaliks loetakse. See kapital olewat ikkagi Moskwa ülikooli juures, kus teda ka teistkümmend aastat tarwitatud on.

Eesti abiraha M. ülikooli juures asutati aastat 18 tagasi kapitaliga, mis 132-est Eestimaa wallast kogutud talitajate hõberahade müügist sisse oli tulnud. Üleüldse olla 799 suurt ja 1437 wäikest talitajate hõberaha ära korjatud. Sellest hulgast müüdi suurem hulk, 796 suurt ja 1431 wäikest raha Peterburi rahapatta, kuna 3 suurt ja 6 wäikest raha Tallinnas eraisikute kätte 12 rbl. eest ära müüdud olla. „Ülemuse“ poolt olla luba antud igale wallale, kes seda soowib, saadud raha „kohaliste tarwiduste“ peale pruukida (на мѣстныя нужды), misjugust luba ka 24 walda olla tarwitanud. Nii kogus üleüldse 3100 rbl., mille protsendid, töik kulud maha arwates, Moskwa ülikooli aruande järel, — 110 rbl. 60 kop. aastas on. Kapitali algsumma 3100 rubla, seisab praegugi Moskwa ülikooli arwel endises suuruses, mis tähendab, et kõigil möödaläinud aastatel abiraha täiel mõõdul on tarwitatud.

Põhjuskirja järele peab abiraha „kõige anderikkamale üliõpilasele Eesti kubermangu talupoegade seast“ wälja antama.

Kirjasaatjat huwitas muidugi küsimus, kes need „anderikkamad Eesti kubermangu talupojad“ on, kes Moskwa ülikooli juures [illegible] nud. Ta lootnud abisaajate hulgast mõnegi seltskonnas enam-wähem tuntud nime leida, imestanud aga wäga, kui öeldud, et kahe wiimase aasta jooksul, s. o. 1. juulist 1907. a. kuni 1. juuli 1909. aastani seda abiraha keegi Kura kubermangu wäikekodanik Aleksander Wassilewski on saanud. Ja ometi olnud nendel aastatel Moskwa ülikoolis kümnete wiisi kui mitte Eesti kubermangust pärit talupojaseisusest Eesti üliõpilasi (wiimaseid oli kirjasaatja teada sel ajal ka 4 kuni 5 inimest), siis wähemalt Liiwi kubermangust — kuid Eesti üliõpilasi ja talupojaseisusest.

Endiste aegade abirahatarwitajate hulgas on kirjasaatja mõnegi eestlase leidnud, kes ainult niikaua ennast eestlaseks tunnistasiwad, kui seda abirahasaamiseks tarwis oli. Pärast ei ole nendest „anderikkamatest“ suguwendadest kui eestlastest midagi kuulda olnud.

Peterburi ülikooli juures olewa würstiproua Schahowskaja nimelise kapitali alliks on wististe mõnel muul wiisil kogutud rahwa kopikad.

Asjale lähemal seisjad wõiksiwad siiski sellekohaseid sammusid teha, et Peterburi ülikooli juures olewa Eesti abiraha põhjuskiri selgemalt ära määraks — kellele abi tuleb anda, eestlasele wõi muulasele.

Wäljamaalt.

Taanimaalt.

Kopenhageni kriminalkohtus on praegu mitu asja harutamisel, mis kõlbluse wastu eksimisesse puutuwad ja mille sekka kõrgema seltskonna liikmed on segatud. Kõik see mustus tuli ilmsiks, kui ühe warguseasja tõttu kasarmus soldatite ja alamohwiseride kapid ja asjad läbi otsiti ja sealjuures leiti, et mitmel suuremad summad raha tagawaraks oli. Hakatuses ei tahtnud nad tunnistada, kust raha saadud, aga wiimaks rääkisiwad nad üles, „herrad“ olla neile selle eest raha andnud, et nad nendega lubamata ühendusesse on astunud. Sõjakohtuniku uurimisel tuli ilmsiks, et ülesrääkimata süütegusid kõlbluse wastu on tehtud. Süüdlasi on 24 meest, soldatisi ja alamohwiserisi. „Herrade“ hulgas, kellega nad süüteod korda on saatnud, on kõrgest seisusest isikuid, isegi õuekonna aukandjaid, näit. „kammerjunkruid“. Kaks isikut on juba kinni pandud, teine kindral Arendrupi poeg, teine näiteuuletaja ja näitelawa juht Stellan Rye, kes kõige kõrgema seltskonna tihiga ühenduses seisis. Nende kahe kinniwõtmise tagajärjel on mitmed süüalused, kellel kohtuse ülnumise kutse käes oli, kui tina tuhka ära kadunud. Arwatakse, et nadi üle piiri Saksamaale on põitnud.

Saksamaalt.

A. 1906 töi sotsialdemokratlaste Berkini häälekandja „Vorwärts“ kirjatüki, milles Liiwimaa mõisnikkude tegusid punaste aastate jooksul paljastati. Muude hulgas oli öeldud, Moisekatsi omanik parun Nolcken olla oma mõisas purjus olekus käsu andnud inimesi püssiga lasta; ka olla ta oma loomalaudad põlema pistnud, et, esiteks, tulekõtitamise süüdi mäsulaste peale weeretada ja, teiseks, tulekinnituseraha kätte saada.

Selle süüdistamise peale tõstis parun Nolcken Berlinis kaebtust. „Vorwärtsi“ kaitsjal, sotsialdemokraatlaste riigipäewasaadikul Carl Liebknechtil ei läinud mitte korda tõeks teha, et asjalugu tõeste nii olnud, nagu ta lehes kirjeldatud, sest tema kahest tunnistajast ei leitud ühte üles ja teine ei teadnud seda asjalugu mitte. „Vorwärtsi“ toimetaja Weber mõisteti 500 marka trahwi maksma ehk 50 päewaks wangi.

Prantsusmaalt.

Rahwa-arwu wisa kaswamine andis Prantsuse walitsusele mõtte asumaade elanikka sõjawäkke wõtma hakata. Otsustati asumaadel maa päriselanikkudest sõjawäeosad luua, mille juhatajaks Prantsuse ohwitserid pidiwad saama. Sõja puhul peawad need wäeosad oma kodumaad kaitsma, osalt mõeldakse neid koguni Prantsusmaale Prantsuse sõjawägedele appi tuua, nii Algieri ratsanikka Lõuna-Prantsusmaale.

Esimene katse tehti Algieris, kus neegrite-sõjawägi asutati. Noored neegrid saadeti ühes naiste ja lastega Senegalist Colomb-Bechardisse, kus neil wäga raske elu oli. Nad pidiwad ise omale ütid ehitama ja ise ka selle jaoks sawi walmistama; nad saiwad nälgida, sest et toiduhinnad kõrged olnud, ja talwel saiwad nad külma kannatada. Siiski oliwad nad tugewad küllalt, et wäge wähed haigeks jäiwad; ära ei surnud üksi. Nagu parlamendile ette pandud aruandest näha, oliwad nad lastmises wäga [illegible] ei anna.

Et esimene katse nii kenaste on korda läinud, siis tahetakse kaheid palju suuremal mõõdul edasi teha.

Inglismaalt.

Inglise alamkojas rääkis wälimiste asjade riigisekretär sir Edward Grey sõjawalmistuste wähendamisest. Ta ütles, et kulude wähendamist sõjawalmistuste peale mitte loota ei wõi, hea oleks juba seegi, kui Saksamaa oma siiamaalsest laewaehituse-programmist mitte üle ei läheks. Walitsuste nõupidamised ja kokkuleppimised ei aitaks siin palju, waid alles siis oleks parandust loota, kui awalik arwamine kõigis maades kulude wähendamist nõuaks. Sir Edward Grey arwamine on, et ainult wahekohtute sisseseadmine siin abi wõiks tuua. Ühisriikide president Taft olla läinud aasta jooksul kaks korda, üks kord märtsis, teine kord septembris, wahekohtute sisseseadmist soowitanud ja sellega wahekohtute heaks enam teinud kui keegi teine tegelik politikamees. See samm ei peaks mitte ilma tagajärjeta jääma. Inglise walitsus oleks hea meelega nõus wahekohtu sisseseadmise üle nõu pidama hakkama, ei usalda aga ise mitte selles asjas sammusi astuma hakata, kui mitte parlament enne sellekohast nõudmist ei awalda.

Ka Saksa riigipäewal on sotsialdemokratlased nõudmist awaldanud, walitsus astugu Inglise walitsusega nõupidamisele, kudas sõjawalmistamise kulusid wähendada saaks.

Inglismaal on poeslilde tööaega seadusega korraldatud. Keegi peremees ei tohi oma selli kauem kui 60 tundi nädalas tööd teha lasta; söögitunnid ei ole mitte tööaja hulka arwatud. Selle juures peab kauplusteteenijatel wähemalt üks päew peale lõunat waba olema. Ületundisid wõib teha lasta, aga meesterahwad alla 16 ja naisterahwad alla 18 aastat ei tohi mitte ületundisid teha. Leti taga peawad naisteenijate jaoks istmed olema, nimelt kolme teenija jaoks wähemalt üks iste. Kohalikud ametiwõimud peawad ära määrama, mil tunnil kauplused tulewad kinni panna; nad ei tohi aga kinnipaneku-aega mitte warem kui kell 7 õhtu ja laupäewal mitte warem kui kell 1 p. l. määrata. Seadus ei puutu mitte wöörastemajasid, söögipoodisid ja neid kauplusid, kus jalgratta-osasid müüdakse.

Bagdadi tee

kohta teatab Londoni „Times“, Türgi walitsus olla Inglise walitsusele plaani ette pannud, et soowitaw oleks seda Bagdadi tee osa, mis Bagdadist kuni Persia laheni wiib, rahwastewaheliseks teha.

„Tempsi“ Londoni kirjasaatja täiendab seda teadet ja ütleb, Türgi walitsus tahta kapitali, mis selle teeosa ehitamiseks tarwis läheb, Inglise-, Prantsuse-, Saksa- ja Türgimaa käest saada, aga nii, et Saksa ja Türgi kapital kokku suurem oleks kui Inglise ja Prantsuse oma; selle tagajärjel jääks ka tee administratsioni suurem

Hülsid Georgi

ainult esimeses headuses.

Sanda igal pool.

õigus nende kahe riigi kätte. Peale selle nõuab Türgimaa, et Inglismaa tunnistagu Koweit Persia lahe ääres, kuhu tee ots tahetakse ehitada, Türgi sadamaks.

„Tempsi" kaastööline arwab, et Inglismaa Türgi ülewõimu Koweitis ainult siis wõib makswaks tunnistada, kui Türgimaa tõotab Koweiti Sheihi iseseiswust mitte kitsendada ja kui ta sadama korraspidamise Inglise ühisuse kätte annab. „Tempsi" kaastööline on aga kindel selles arwamises, et sir Edward Grey milgil kombel nõusse ei heida raudtee otsa rahwastewaheliseks tunnistama.

Wene riigist.

Kuulujutud muutuste üle ministrite-nõukogus.

Wene lehtedes ei taha kuulujutud waikida, et ligemal ajal ministrite-nõukogus muutused on oodata. Kõik need jutud on Lääne kubermangude semstwo sisseseadmise eelnõu läbikukkumisega riiginõukogus ühenduses.

„Now. Wr." leiab, et „seisukord praegu weel sugugi selgunud ei ole." „Utro Rossii" arwab, et „tulewik saatuse käes on," kuna „Russ. Slowo" mõtet awaldab, et ministrite-nõukogu tugewat wapustust kui praegu kauemat aega enam ei ole saatud.

Nõnda ei tea keegi kindlaste öelda, kas nendel kuulujuttudel ka elus tagajärgi saab olema. Aga sellegipärast oodetakse lähemail päewil teadaandmist, et ministrite-nõukogus muutused ette wõetakse.

Kuulujuttudel, et riiginõukogu praegu „õrgemateset ringkondadest lahus" on hääletanud, ei ole, nagu mõned paremposlsed riigimõukogu liikmed awaldawad, tõelust, sest ministrite-nõukogu wastu hääletamine ei tähendawat weel „õrgemate ringkondade" wastu olemist. Praegu olla nemad mitte „Stolõpini järele", waid „oma arusaamise järele" hääletanud, see aga ei ole „õrgemate ringkondade" arwamisest sugugi lahku läinud.

Senini teawad kuulujutud P. A. Stolõpini asemele kahte kandidati nimetada: wosaheimk ja riigisekretäri W. N. Kokowtsewi.

Berlinist ja Parisist saadud telegrammid õnelewad, et W. N. Kokowtsew warsti õrgema koha peale määratakse.

Eila päewal liikusiwad riigiwolikogu kuluarides jutud, et õhtul ministrite-nõukogu koosolek ära peetakse, mille järele ministrite-nõukogu esimees ametist tagasi astub.

Wene-Hiina wahekord.

Harbinist telegraferitakse „Russi. Slowole", et sõjajutud seal sugugi waikida ei taha. Suured sõjawäesalgad ja sõjariistade-ning moonakoormad on teel Tsitsikari poole. Hiinlased on kindlas arwamises, et sõda tulemata ei jää ja nad teawad isegi kuba sõjaliste tegewuste alguse ära määrata — see saawat 25. märtsil olema.

Pekingist teatatakse, et „õrgemas nõukogus" iga päew tormilisi koosolekuid peetakse. Suurem osa nõukogu liikmetest on selle poolt, et Wene nõudmised tagasi tulewad lükata. Mitmed õrgemad ametnikud, kes Wene piiri lähedal ametis, on oma kohtade pealt lahkunud. Seda peetakse kindlaks tundemärgiks, et hädaoht liginemas on.

Meie aja „ussikane".

Nowospaski kloostri ülem Makari on kerwel Wenemaal tuntud. Juba senator Garini rewiderimise ajal kõneldi temast, sest et ka tema kroonule moona muretses, kuigi ta hariliik moonamuretseja ei olnud, waid „isamaalane", kellele tellimisi „ühisuslaste" asja edendamise pärast anti.

Praegu on, nagu „Golos Moskwõi" teatab, 66 kloostri ligidal olewat majapereemeest ja elanikku sinodile kaebtuse saatnud, milles nad kloostriülema Makari kangelasetegusid kirjeldawad.

Tema teod on wäga mitmekesised. Et ta elu suurepärasust hästi tundis, siis pidas ta ka elumõnudest hästi lugu. Juba siis, kui ta oma praeguse koha peale määrati, muretses ta omale toredad hobused ja ilusad sõidurriistad. Et elu kloostris muidu kaunis igaw oleks olnud, siis kandis Makari selle eest hoolt, et „õrnalsool" kloostri müüride wahel tegemist oleks. Makari poeg oli ka nagu „isa suust maha kukkunud", ta armastas trahterites käia ja tuli alles hilisel õhtul joowastawas olekus koju. Kloostris on kõõr, kust tuul mattsewate toitude lõhna kloostri hoowi peale wiis. Kloostriülema korter on iseäralise toredusega sisse seatud.

Kui Makari enese elu juba küllalt „korda oli seadnud", hakkas ta kloostrit „uuendama". Ta laskis wanaaegsed altarid häwitada, kirikud maha kiskuda ja wanad mälestused ära koristada. Kõik see sündis „uute ehituste loomise" nimel. Kloostrikambrikesesse, kus kloostrülem Dionisi 1618 a. wangis oli istunud, laskis ta aurukatla sisse seada, selle peale aga ehitas ka waatesaali naistkaulsiate ja udupiltide näitamise tarwis.

Lauljannadest õnneleb kaebtusekiri kauats pikalt. Lauluharjutused sündisiwad alati hilisel õhtul, peale kesköö. Laulukoorist wõtsiwad mitmed naised osa, kes harjutustelt koju tulles oma meestega riidu läksiwad, sest et need oma naisi munkadega ühenduses olemises süüdistasiwad. Lauljannade hulgas on neid, kes suurustamast ei hõbene, et nad munkade rahaga enestele ehteid ostawad.

Makari paneb pidushõtuid laulukoori etteastumisega ja udupiltide näitamisega toime. Pidu ajal ei pea naisterahwad endid korrapäraliselt ülewal: on naeru, kiljatamisi ja kära kuulda, peale selle lendawad paberossiotsad, kokkusurutud paberitükid, ja muud wähemad asjad alatasa lauljate wahel. 19. jaan. lendas isa Jakowi peale kiwi, 24. jaan. lasti kirikus rewolwripauksid. 30. jaan. oli kirik ninatubakaga üle külwatud.

Kloostriülem Makari oskab ka kloostri warandusega hästi ümber käia, tema „uuendused" lähewad palju maksma. 1910. aastal wõttis ta kloostri seiswast kapitalist 27.000 rbl. 1. jaanuaril oli tal podrjatsikule ja teistele kaubamuretsejatele 40.000 rbl. maksta. Enne oli kloostri 80.000 rublalisest sissetulekust 20.000 rbl. üle jäänud, nüüd aga tuleb ligi 70.000 rbl. puudu.

Need mungad, kes Makarit ei taha lasta „wabalt töötada," saadab ta ära teistesse kohtadesse. Tema armaluseks jääwad ainult need, kes tema uuenduist heaks kiidawad.

Palwekirja saatjad nõuawad, et kloostriülema Makari tegewus rewiderimise alla wõetaks.

Riigiwolikogu liikme Tsheidse asi

oli 4. märtsil riigiwolikogu komisjonis harutamise all. Komisjoni 2. osakonna esimees Maklakow andis teada, et sisemiste asjade ministerium, kellelt nõuti, et Tiflisi linna pristawiabi Gwatua kohtupaberid, milles Tsheidsele walimise tsensuse andmine on ära tähendatud, komisjonile läbiwaatamiseks peaks saatma, osakonnale teada on andnud, et tema riigiwolikogu nõudmist kohtuliikude paberite andmise asjus täita ei wõi, sest et seaduses sellekohaseid tähendusi ei leidu.

Kowalenko I pani ette, et walitsus kohtupaberitest ainult ärakirja annaks.

Opotshinin, Ljahnitski ja teised tähendasiwad, et saadik Tsheidse walimiste järelwaatamist walitsus ise soowib, sellepärast oleks pidanud ta ka tarwilikud materjalid ja tõendused ette panema, mis selle asjasse puutuwad. Bulat tuletas meelde, et 2. riigiwolikogus, mil sotsialdemokratlise fraktsioni liikmete wäljaheitmist nõuti, sisemiste asjade ministriabi Krõshanowski tarwilikud tõendused riigiwolikogusse saatis.

Sellepärast otsustas komisjon 17 hääega 4 hääle wastu [illegible] ettepanekut Tsheidse wäljaheitmise asjus riigiwolikogu liikmete hulgast läbiwaatamata jätta.

Peterburist. Aleksei Suworin, endine „Russi" wäljaandja, lõpetab warsti, nagu pealinna lehed teatawad, oma wõlauskujatega arwed ära. Nõudmised on 630.000 rbl. suured, järele jäänud warandus aga on ainult $^{3}/_{10}$ protsenti sellest summast. Suworin pakub wõlauskujatele 5 protsenti, millega need ka rahule jääwat, sest et lehe waraline seisukord tsensori karistamiste all on kannatanud.

Moskwast. Moskwa metropolidi Wladimiri endine teenija munk Pawlow, kes selle eest hiljuti ametist lahti lasti, et ta preestritelt altkäe-maksu wastu wõttis, on nüüd Peterburis Krestowski saarel suurepäralise õllepoe awanud, mille sisseseadmise peale ta 10.000 rbl. ära kulutas.

„Herold".

Ho-o. **Nowgorodist.** Uue põllutööriistade- ja masinateladu awab siin linnas Läti majanduse-ühisus. Sellega on semstwo ladule, mille korraldus paljugi soowida jättis, kõwa wõistleja juurde tulnud.

6 soodekuiwatamise instruktori otsustas kubermangusemstwo tulewa suweks ametisse panna. Nagu tuttaw, asutatakse peale selle siia kubermangu põllutöö-peawalitsuse abiga täielik maadekuiwatamise katsejaam.

Ho-o. **Staraja Russast.** Heinte hinnad on siin wiimasel ajal kuulmata õrgele tõusnud. Maaheinast maksatakse kohal 40—45 ja ristikheinast 50—60 kop. puud. Külamehed tasiwad wiimase kui õrre paremat heina turule, müüwad karloomad siis toidupuudusel maha wõi näljutawad neid kareda soo-jussiga (ocaka).

— Uue pangajaoskonna awas siin Union-pank 6. skp. Selle järele tunti siin ammugi tarwidust, sest et ainuke linnapank oma monopoli mitmeti kurjaste pruukis.

Ho-o. **Staraja-Russast.** Tantsul noaga surnuks pistnud oli keegi Krjekõha küla noormees ühe naabrikülа poisi, muidugi kättemaksmise wihaga. Ringkonnakohus mõistis wannutatud meeste koosistumisel 23. skp. noore mõrtsuka $3^{1}/_{2}$ aastaks sunnitööle.

— Eestileerilapsi wõttis õpetaja Feldmann laupäewal, 26. weebr. Rusja abikirikus lauale. Noortel inimestel oli oma emakeelest ja usuõpetusest wäga nõrk teadmine.

Odessast. „Meisri ja walitsuse eest paluiate juutide seltsi" tekkimise ajalugu on Juudi lehe „Frainldi" teatel järgmine: Keegi juutidekooli pidaja Mosjes Kenis pidas Juudi pähdel palwekoosolekuid, mis temale head sissetulekut andsiwad. Et see ajutine pühakoda naabruses olewale Juudi sinagogile kahju tegi, keelas sinagogi walitsus Kenist koolimajas palwetamast. Kenis katsus teelust sel teel mööda saada, et ta sinagogi akna peale kirjutas: „Tsaari eest palujate sinakog." Kõige selle peale waatamata karistas rahukohtunik Kenist 16 rublaga, et ta sinagogi walitsuse määrusest üle oli astunud.

Kenis pööras selle järele sisemise asjade ministeriumi poole palwega, et see temale palwekoosolekuid lubaks toime panna, aga tema palwet ei täidetud järgmistel põhjustel: 1) et palweid Tsaari eest mitte ühe palwemaja eriõigusels ei wõi pidada, 2) et Kenis niisugust luba ainult isiklise ja ainelise kasu pärast palub.

Selle järele wõttis Kenis wiimase abinõu tarwitusele. Ta saatis ministeriumile palwe, et see temale „juutide seltsi, kes tsaari ja walitsuse eest paluwad", lubaks asutada. Nagu telegraf teatas, on niisugune luba Kenisele antud.

Soomemaalt.

Kuitarwis, on Soome kaw äljamaaks! „Nowoje Wremja", kes, „põhjusmõttelikult" alati Soomemaad Wene rajamaaks nimetab, wõtwat, nagu Soome kaupmeeste leht „Hermes" teatab, Soomemaalt tulewate kuuluste pealt niisamasugust hinda, nagu wäljamaalttki tulnud kuulutuste pealt. Mõnda „rajamaa" taksi ei ole ta nende jaoks sisse seadnud.

Lätimaalt.

Liibawist. Eesti Heätegewa Seltsi peakoosolekule 27. weebr. oli 10 liiget ilmunud. Liikmete arw on nii wähesels jäänud, et rewisjoni-komisjoni 3 asemel ainult kaks wõidi walida. Raamatukogu suurendamiseks määrati 22 rbl. Kuberner oli nõudnud, kui selts tahab alkoholi-einelauda pidada, siis täiendagu põhjuskirja sellekohaselt; muidu pandakse alkoholieinelaud kinni. Tehti otsuseks põhjuskirja sellekohase paragr. läbi täiendada. Kui rõhuwalt alkoholieinelaud meie seltsi peale mõjub, wõiks juhtijal $3^{1}/_{2}$-aastase praktika läbi küllalt selge olla. Kuna seltsi liikmete arw 30—40 oli, on ta wiimasel ajal ikka enam allapoole langenud. Ei taheta uskuda, et alkoholieinelaud paljudel seltsist osawõtmise wastumeelseks teeb, aetakse seltsiluust wähest osawõtmist awaliikude arwustajate süüks, ja kuulutatakse ühes alkoholi kadumisega seltsimajast seltsi furma ette.

Kodumaalt.

-aan. **Mihklist.** Kui Mihklis mingist asjast rohkem räägitakse, siis küll õpetajast. Kuid nagu näha, ei ole õpetaja-ameti kandidatidest kellegil suurt lusti ennast Mihkli koguduse karjaks anda. Nagu teada, ei ole [illegible] tihelkond nõjasit Tallinna, tut ka Liiwi kubermangus. Esimeses on muidugi herrade asi õpetajat ametisse panna, kuna Liiwimaa nagu wiendals rattaks sellele wankrile on: tal on konwendi saadikud! Siin oleks nüüd loomulik olnud, et Liiwimaa suurt rõhku konwendi saadikute walimise peale paneks, kuid wõta näpust: waliti küll, aga nii, kudas wõimsatele soowitaw... Wiimaks ometi kuuldub, et Kaarma õpetaja hr. August Pats ennast üles andnud, kuid ka nii üksköiksel: kas walitagu wõi ei — olla üksköik.

Haapsalust. Linnawolikogu koosolekul, 25. weebr., oli muu seas otsustamisel linna tütarlastekooli eelgümnasiumiks muuta ja uue maja ehituseks 25.000 rbl. laenata; 2) Wassali tee ära sillutada ja selle tööturu — 3000 rubla — laenata; 3) linnapank asutada ja selle tarwis 75 tuhande rubla suurune laen teha. Ettepanek 150 tuhande rubla suuruses laenu teha, kukkus hääletamisel läbi; sellega jäiwad muidugi ka kõik muud ettewõtted, mis laenutegemisega ühenduses oliwad, teoks tegemata. Sügisel taheti kõigeõrgema nime peale palwekiri anda, et Haapsalusse Peeter I nimeline poeglastegümnasium asutataks. Palwekiri ei olewat kaugemale jõudnud kui Tallinnasse. Nüüd otsustati uus palwekiri walmistada, mis Tallinnast ka kaugemale läheb.

Pool talwet oli õneaineks elekter. Niiast saadud eelarwe järele minna sisseseadmine 25 tuhat rubla maksma. Et laenutegemise ettepanek läbi kukkus, jääb ka elekter nüüd mõneks ajaks järge ootama.

— Suuremad majad on siin kõik juba üüritud; üürhinnad on palju õrgemad kui mullu ja warem oliwad; ka wähemaid majasid on wiimasel nädalal rohkeste üüritud.

— Lindi metsas wõeti mullu ja tänawu talwel kokku üle 6000 puu maha, mida üks Saksamaa äriselts wäljamaale wiib; puud weeti juba sadamasse laewasid ootama. Mets oli suwitajatele üks kõige-paremateist jalutuskohtadest.

— Linnakooliõpetaja Mikkelsaare abikaasa annab iga pühapäewa õhtul „Kungla" ruumides lastele karskusetundi, millest wäga elawalt osa wõetakse.

„Wõllar".

x. **Rakwere** Eesti laenu- ja hoiuühisuse peakoosolek oli 27. weebruaril s. a. kohaliku Eesti hariduse-seltsi saalis. 324 liikmest oli koosolekule 48 liiget ilmunud. Et walimised 6. jaanuaril ära peeti, oli aasta-aruande kinnitamine tähtsamaks päewakorrapunktiks.

Nagu teada, oli ühisus mõõdalaimud aasta tegewusest 613 rubl. 25 kop. puhast kasu saanud. Peakoosolek kinnitas puhtakasu jaotuse juhatuse ettepanekus, ainult osamaksu määrati peakoosolekul ettepandud 6 protsent. asemel 5 protsent., s. o. 444 rbl. 39 kop. peale ja 1 protsent heategewaks otstarbeks, sellest: 73 rbl. 87 kop. kohalikule hariduseseltsile, 5 rbl. Eesti Rahwa Musemile, 5 rbl. „Põllutööleheele" ja 5 rbl. põllutööajakirja „Talule".

Põhjuskirja otsustati niiwiisi muuta, et seltsidele ja ühisustele oleks wõimalik laenu kuni 6000 rbl. suuruses anda, nagu see mõnele ühisusele juba lubatud on.

Tartu Eesti Laenu- ja hoiu-ühisuse ettepanekul otsustati keskühisuse liikmeks astuda, niipea kui see kinnitatud saab.

Uue aasta sees on ühisuse tegewus enam kui poole wõrra mõõdalaimud aasta esimese kahe kuu wastu kaswanud: 55 liiget on sel aastal juurde tulnud, hoiule on wõetud peale 13.000 rbl. ja laenusid antud peale 23.000 rubla.

g. **Narwast.** Narwa Kooliseltsi aastakoosolekul, mis pühap. 27. weebr. Eesti seltsi ruumides peeti, kinnitati 1910. a. kassa aruanne ja 1911. a. eelarwe 2130 rubla suuruses ära. Eestseisusest oliwad mõõdalaimud aasta jooksul wiis isikut lahkunud, nende seas Dr. S. Talwik, kes Pärnusse asus ja surma läbi lahkunud seltsi esimees G. Tenter, kelle mälestust püstitõusmisega austati. Nende asemele waliti hrad J. Tiitso, W. Otter, A. Lukk, M. Martinson ja J. Hermann. — Tähtsamaks harutuseaineks oli koolile uue korteri muretsemise küsimus. Praegustes ruumides on ainult kahel klassil ruumid, kuna kolmas klass, mis õhtupoolikutel töötab, ülemuse poolt ainult üheks aastaks nendesse ruumidesse lubati. Sellepärast tuleb aasta pärast uut korterit muretseda. Sündsaks arwati Peetri kirikukooli praeguseid ruumisid, Iwani linnas, mis aasta pärast wabaks saawad. Uue üürilepingu walmistamine jäeti eestseisuse hooleks. Elawat läbiräägimist sünnitas eestseisuse ettepanek laste kooltraha 6 rbl. pealt aastas 8 rubla peale õrgendada. Eestseisus põhjendas oma ettepanekut sellega, et koolis ka jõukamate wanemate lapsi käib, kelle wanematele 8 rubla maksmine raske ei olewat. Et iga lapse õpetamine praegu seltsile 20 rubla aastas maksma läheb, siis peab ta ka jõukamatele lastele 14 rubla aastas juurde maksma. Kehwematele lastele wõib eestseisus oma äranägemise järele ikka kooltraha alandada, ehk neid sellest hoopis wabastada. Enamus otsustas kooltraha tulewal aastal õrgendada. Päewakorrale oli ka seltsi põhjuskirja laiendamise küsimus wõetud, mida aga eestseisuse ettepanekul määramata aja peale edasi lükati, sest uue Rahwaharidusseltsi eluletõusmisega, kellel sihiks on täiskaswanute seas teadust laiendada, ei ole põhjuskirja laiendamiseks hädalist tarwidust.

— Juhkentali alewi ühendamine Narwa linnaga. Nagu teada, asub Juhkentali alew Eestimaa kubermangu piirides ja ei loeta Narwa linna külge, olgugi, et ta loomulikult linnaga ühenduses seisab, ja keegi wõõras, niisamuti ka oma elanik seda tunnista administratiiwlisi wahet pidada ei tea ega sellest aru ei saa. Nüüd toob kohalik Wene leht ustawa allika järele teate, et sisemiste asjade ministeriumis on põhjusmõttelikult otsustatud Juhkentali alewit Narwa linna külge ühendada ja seda küsimust juba eeltulewal suwel praktikalikult teoks teha. — Niisamuti on ministeriumis küsimus üles wõetud, et Narwa-Jõesuu suwituskoht (Hungerburg) ühes sadamaga Narwa linna kaugemaks alewiks (eeslinnaks) saaks arwatud.

— Uus laewasõidu-ühendus. Mõned ettewõtlikud ärimehed N.-Jõesuus ja Shmetskes tahawad juba eesolewal suwel N.-Jõesuu (Hungerburi) ja Luuga jõesuu wahel korralikku aurulaewasõitu sisse seada. Selleks on nad Narwa linnawalitsusele palwe annud, et Jõesuust nendele merekaldalt tükk maad sadama ehitamiseks saaks lubatud.

— Alalist sadamat N.-Jõesuuse tahab Narwa kroonu sadamawalitsus ehitada, kus kaubalaewad endid tühjendada ja koormat (laadungi) peale wõtta wõiwad. Selleks on sadamawalitsus Narwa linnawalitsust palunud temale turu kohalt jõekaldalt tükki maad anda wõi müüa. Ehk küll iga aasta Jõesuus hulk oma ja wäljamaa laewu käib, ei olnud seal seniajani kindlat sadamapaika, waid laewad täitsiwad ja tühjendasiwad endid jõe peal siin ja seal, kus juhtus, ehk kuhu keegi pääsis.

— Pauk kirikus. Oudowa kreisis, Iwanowski-Rutshei küla kirikus kuuldi 20. weebruaril jumalateenistuse ajal äkitselt rewolwripauku, mispeale kole segadus ja rüselemine rahwa seas tõusis. Tuli wälja, et ühel külapoisil rewolwer taskus oli, millega ta mängima hakanud, kusjuures „wa' äkiline" lahti läks. Onneks ei tabanud kuul kedagi. Siin oli wanasõna tõeks läinud, et „loll saab ka kirikus peksa", sest poiss wõetakse wastutusele.

— Wiimasel tunnil. Enam kui aasta eest anti Narwa naisterahwaste poolt mitmesuga allkirjaga palwekiri linnawolikogule, et wolikogu rohkearwuliste joogikohtade müügiaega lühendaks; palwekirjal pole seniajani mingisugust tagajärge olnud ja ei ole teda linnawolikogus harutamisegi wõetud. Nüüd on meie karskuseselts „Wõitleja" ka otsusele jõudnud, et naisterahwaste palwet waja toetada, mispärast wiimasel koosolekul otsustati seltsi nimel selle asja pärast linnawolikogule palwekiri saata. — Ei oleks halb, kui „Wõitleja" selts ka Juhkentali alewi majaperemehi toetaks, kes mõõdalaimud aastal otsustasiwad alewis asuwate joogikohtade ärakaotamisit paluda.

Lihulast. Losji mõis olewat mõisnikkudele tagasi jäänud. Seega on siis rahwa lootus — põllupanga poolt maad saada — wette kukkunud. „Pst."

M. Waigast. Posti- ja telegrafi-peawalitsusega tehtud lepingu järele pidi posti- ja telegrafikontor juba 1. jaanuaril wana Wene kiriku juurde linnamajasse kolima. Selle maja ehitas linn posti- ja telegrafiwalitsuse poolt healskiidetud plaani järele, wõi pidi wähemalt nii ehitama. Et maja alles sügisel ehitama hakati, pidas posti- ja tel.-walitsus terwishoiuwastalisteks 1. jaan. sisse kolida ja nii lükati see 1. märtsi peale. Kuid nüüd selgus, et maja sugugi nii ehitatud ei ole, nagu leping nõuab, ja selle tagajärjeks oli, et sisseweetud kraam wanasse postkontorisse tagasi weeti.

— Imelik wiis walitseb siin linnatööde-wäljaandmises. Töö pakutakse awalikult wähempakkujatele wälja ja tehtakse leping. On töö walmis wõi ka poole peal, siis annab tööwõtja linna-ametisse palwekirja hinna suurendamise üle ja wolikogu lubab nõutud summa. Nii saiwad kaalukojaehitaja Tuudelepp (?) ja mustaweetorude panija Braun ja 28. weebr. s. a. anti ka Grossile 4 tuhat rubla, kes postkontorimaja ehitas ja omaga wälja ei olla tulnud. Sarnane omameeste politika pahandab muidugi elanikka, iseäranis aga lätlasi, kes eestlastega sugugi rahul ei ole.

Wiljandist. Renteis hoiul oli 1911. a. 1. jaan. 2.870.710. r. 84. kop. ja Wiljandimaa postkontorite hoiukassades (9 kassas) 615.893 rbl. 15 kop., kõik kokku, ühes wäärtpaberitega, 3.720.303 rbl. 99 kop.; seega on Wiljandimaa kroonu hoiukassadesse antud raha summa 1910. a. jooksul 313.273 rbl. 17 kop. kaswanud.

„Sak."

§ **Audrust.** Postioludest. Audru Põllumeeste-seltsi eestwõttel on siin nüüd postiwedaja palgatud, kes 16. weebruarist peale Audru-Saulepa mõisast kirjad ja lehed kaks korda nädalas, kesknädalal ja laupäewal, wastu wõtab ja kasuta määratud kohta, Potsepale metsaülema Aufsmanni ja Lindile aednik Juhansoni juurde maha paneb, kust inimesed neid ära wõiwad tuua. Kahjuks aga wõtab postiwedaja ainult Audru mõisa kaudu käiwad kirjad ja ajalehed ligi ja wiib need Potsepale, kus rahwast ümberkaudu wähe elab. Põllumeeste-seltsi eeskuju peaks ka wallaisasid äratama asjast kinni haakama, et selleist terwele wallale kasu tuleks.

— 6.—12. märtsini peab instruktor A. Saar Weltsa wallamajas põllutöökursust. Osawõtmiseks määrati maksuwõõrastele kõige aja eest 50 kop. ja liikmetele — 35 kop. Ühe päewa eest wõõrastele 20 kop., liikmetele — 10 kop.

Loodame, et põllumehed seda juhtumist kasuga tarwitawad ja kursusest suurel arwul osa wõtawad.

-ui- **Põdelt.** Weel kord sõnake arstiabi puudusest. Arstiabi puudus annab ennast meie rahwale walusalt tunda. Tihti sureb üks noor inimene siin, teine seal, just selle tagajärjel, et asjatundliku abi käepärast ei olnud. Paljud wäikseid lapsi wariseb arstiabi puudusel hauda ja jätawad wanemad leinama. Kuid kes on kõige selle juures süüdlane? Kas wast mitte meie lastewanemad ise? Et meie rahwas nii kehw oleks, et ta arstile palka ei jõua maksta, on wale arwamine, sest alkoholi peale, mis terwist rikub ja waimu nürib, annab meie rahwas sajad tuhandeed aastas wälja. Kas ei wõiks seda arsti palkamiseks tarwitada.

Riigiwolikogu.

Koosolek 7. märtsil.

Juhatab würst Wolkonski.

Godnew kannab kaubanduseministeriumi üleüldise osa kuluarwe ette, mis 5.911.024 rubla peale on arwatud. Arutanda seletab, et ministeriumi uue ametitejaotuse-eelnõu wälja töötatud ja riigiwolikogusse on antud. Üleüldse on ministerium wolikogu soowiawaldust tähele pannud, neid täitnud ehk täitmisega algust teinud. Sellepärast awaldab eelarwe-komisjon nüüd ainult soowi, et wiljakaupluse asjas statistika korralduse üle ministerium sellekohase ettepaneku wälja töötaks ja wolikogule ette paneks.

Preedkaln leiab, et walitsus töölisteküsimuses seniajani wähematki teinud ei ole. Suurtest lubadustest, mis ministrite-nõukogu esimees teises wolikogus kuuldawale tõi, nimelt, et töölistele streigi- ja kutse-ühisuste wabadus antakse, ei ole nüüd enam warjugi järele jäänud. Selle asemel, et tööliste elu seaduseandlisel teel korraldada, arwab walitsus juba sellest küll olewat, kui ta politseilisi abinõusid tarwitab. Kõneleja hoiatab ehaloomulikkude abinõude tarwitamise eest. Sest kõik rahwa nõuded, mis loomulikul teel täitmist ei leia, otsiwad enestele plahwatustes wäljapääsemiseteed.

Faworski arwamise järele peab ministeriumi ülesanne selles seisma, et ta tundma õpib rahwa tööjõudu, tingimisi, milles see tõjõud wiljaks on, abinõusid, mille waral töö kulturalisi töölistehulkasid, kaupmehi ja töötajaid ning produktisid, mis wäljamaa kaupadega wõistelda suudawad, loob. Et töösstuses segadus walitseb, selleks on üheks põhjuseks kaubamärkide kaitse puudumine. Kui kõneleja weel tähelepanemist wabrikute ja töökodade puhtakasumaksu alla panemise tarwidusest, kaubandusekohtute puuduste peale ja wabrikute ning töökodade loomuwastasest ehitusetingimistest on kõnelenud, arwab ta, et ministerium peaks koha peal asutusi elule kutsuma, mis töötajaid ja kaupmehi ühendades Wene töösstust ja kaubandust õige tiirel sammul edasi lükata suudawad. (Käiepl.)

Üleüldised waielused on lõppenud.

Punitidekaupa harutusel juhib Towilow ministeriumi tähelepanemist käsitöösstuse wäikelaenu tarwiduse peale.

Eelarwe wõetakse komisjoni ettepanekus wastu, niisama ka Godnewi ja eelarwe-komisjoni ülemineku-formelid, milledest wiimane soowi awaldab, et ministerium 1911. a. leiduste eest auhindade andmise korra lõpulikult wälja töötaks.

Dmitrjukow kannab komisjoni ettepaneku

mäedepartemangu eelarwe

asjas ette, mille wäljamineku teosa 2625 r. wõrra, mis kohaliste asutuste ülewaipidami-

Tänasel nummbril on Aleksander Petõfi „Timuka kõis" 4. poogen kaasas. Järg homme.

seks tarwis oli, wähendatud ja 224.041.467 rbl. peale on arwatud. — Ametkond on suurema osa wolikogu soowiawaldustest täitmata jätnud. Nüüd awaldab eelarwe-komisjon oma formelis soowi, et mäedepartemang teadusliit raamatuid ja brošhüresid, mis rahwaliikus leeles kirjutatud, wälja annaks.

Kropotow peatab mäetöostuse tööliste wäga raskete elutingimiste juures ja leiab selles walitsuse süüdi olewat. Et tööliste elu wäga raske on ja walitsus seda parandada ei aita, siis on kindel, et töölised ise omale inimeseõigused wõidawad. (Kätepl. pahpool.)

Bobjanski leiab Urali kõige näitlikuma tõenduse selleks olema, et walitsus organisatsioni asjas jõuetu on.

Kusnetsow leiab, et walitsuse tegewust kolera wastu wõitlemise asjas Doni ringkonnas laugeliti rahuloldawaks nimetada ei wõi. Praegu on wäga palju leskesid ja waeseidlapsi suures puuduses, kuna nende mehed ja isad lähnud suwel koleraohwriks langeswad. Puudusesolijad ei saa mitte kuskilt poolt toetust. Walitsus ei ole selles asjas sõrmegi liigutanud. Selle asemel, et nüüd, mil kolerakoll mueste kaela tulla ähwardab, seltskondlist jõudusid ja tööliste esitajaid kutsehühiste näol kolera wastu wõitlemisele kokku koondada, paneb walitsus salakongressisi toime, mis ainult kantseleilist iseloomu kannawad. Wastutus tulewase koleraläbikuse eest peab täielikult walitsuse ja tema toetajate peale langema.

Eelarwe wõetakse komisjoni ettepanekus, komisjoni soowiawaldusega, wastu.

Juhataja kohale asub Kapustin.

Swentsitski kannab

kaubanduseministeriumi kaubalaewastiku ja sadamate eelarwe,

mis komisjoni poolt 12.475.576 rbl. peale on arwatud, ette. Ametkond on suurema osa riigiwolikogu soowiawaldustest juba täitnud ja selleekohased seaduse-eelnõud riigiwolikogusse andnud.

Tomilow peab pikema kõne, milles ta minsteriumi tegewust sadamatööliste, sadamate uurimise ja laewahituse ja laewatäigu peale abiandmise asjus ja merekoolide uuendamise eelnõu arwustab.

Kaubanduseministeriumi kaubalaewanduse osa kuluarwe wõetakse komisjoni ettepanekus wastu.

Juhataja kohale asub Gutshkow.

maakorralduse-peawalitsuse kantselei eelarwe,

mis komisjoni poolt 3.177.004 (?) rubla peale on määratud, wõetakse ilma waieluseta wastu.

Opotshkin kannab

riigiwarauduste-departemangu eelarwe

ette, mis komisjoni poolt 22.966.570 rubla peale on määratud. Komisjon paneb formeli ette, milles ta soowi awaldab, et maakorralduse-komisjonide alaliste liikmete kongress kokku kutsutaks ja kongressi aruanne riigiwolinikkudele teada antaks. Edasi peab komisjon ka seaduse-eelnõu, mille järele wastutuse peale laenusid antakse, wäljatõõtamist ja talurahwa põllupanga tegewuse asjus hädaste tarwilikuks.

Ljahnitski seletab, et Kubani, Teri ja Doni maades ja Stawropoli kubermangudes mitmetest sisekubermangudest ränndamute maa asja wiibimatalt korraldatakse. Maatagawara neis kohtades on suur, kuid talupoegade maa asi et ole sellegipärast weel tarwilikul wõisil korraldatud.

Djubinski seletab wäga paljude kohtade pealt tulnud teadete põhjal, et 9. nov. seadusel wäga halwad majanduslised tagajärjed on. See seadus koondab mõd enam jõukamate kätte ja külwab külaelanikkude keskel lahkuminekuid ja segadusi ning jagab talupojad kahte liiki: ühiskondlased, kes administratsioni wihaalused on, ja isiklikud talupidajad-peremehed, kellele igasugu kergendust tehtakse.

Kropotow leiab, et walitsus mitte ühtki lubatud abinõu talupoegade maakorralduse asjus täide saatnud et ole. Külaleanti 9. nov. seadus, mis talupoegade teskel lõhet sünnitab, waeseid orjaks teeb ja rikastele kasuwõtmist kergendab. Maaküsimust saaks niimoodi otstarbekohasemalt ära otsustada, kui mitte ametnikkudest koos seiswaid maakorralduse-komisjonisi ei ajutataks, waid nendest komisjonidest seltskondlist jõudust osa lastaks wõtta.

Järgmine koosolek on teistpäewal.

Päewauudised.

Senati otsus. 17. jaan. on senat otsuse teinud, millel kirikumaade tarwitamise asjas oma põhjusmõttelik tähendus ei puudu. Wiljandi kihelkonna kirikukonwent oli praost Westren-Doll kirikumõisa pesukõogi otsustanud ehitada lasta ja koha kätte näidanud. Et aga kättejuhatatud koha peal ilusad puud kaswasiwad, siis oli praost Westren-Doll selle wastu, et puud pesukõogile ohwriks langewad. Kui ettewõtja Johanson sellest hoolimata ehitama hakkas, siis laskis õpetaja politsei abiga töö seisma panna. Selle peale kaebas Johanson õpetaja peale kohalikule rahukohtunikule, kes otsuseks tegi, et Westren-Doll ehitajale 71 rbl. 40 kop. kahjutasu peab maksma. Rahukogu, kuhu asi läks, liikkas selle otsuse ümber, seletades, et õpetajal Balti eraõiguse 947. § järele kirikumõisa-maade kohta täielikud omaniku-õigused on. Asi läks Johansoni kaebtusel senatisse, kus rahukogu otsus õigeks tunnistati.

Kooliõpilaste õpereiside toimepanemise asjus on haridusminister selle peale kõrgemate koolide juhatajate tähelepanemist juhtinud, et enne, kui õpereisisid lubada, waja on nendele kuberneridele, kelle kubermangudest reisijatel läbi tuleb minna, õpereisist osawõtjate täieline nimekiri saata. Seda olewat sellepärast waja teha, et õpereisidest sagedaste isikud osa wõtawad, kes politikaliselt küllalt ustawad ei ole. Siiamaani nõuti säherdusi nimekirjasid ainult juutide kohta.

Ameetkoha muutus. Tallinna Aleksandri gümnasiumi inspektor Tiunow on Riga Nikolai gümnasiumi inspektoriks määratud.

Aptegi-taks kinnitatud. Sisemiste asjade ministerium on arstiwalitsuse-nõukogu poolt wäljatõõtatud aptegi-taksi ära kinnitanud.

Raamatukogu kinniwanemine. Laewaulu- ja mänguseltsi raamatukogus, mis juba 20 aasta eest asutatud, pani Tartu kreisiülema noorem abiline 27. weebr. kuberneri käsul järelwaatamise toime, mille tagajärjel raamatukogu kinni pitseriti. Kinniwanemine sündinud sel põhjusel, et raamatukogu ilma tarwilise lubata olnud awatud.

Wagunite walgustamine elektriga. Praegusel ajal töötab teedeministerium selle plaani kallal, kudas wagunitesse gaasi- ja elektriwalgustust küünlawalgustuse asemele sisse seada. Täielist üleminekut parema walgustuse juurde kawatsetakse umbes wiie aasta jooksul toime panna.

Omawalitsus.

Linnawolikogu järjekorraline koosolek teisnädalal 9. märtsil. (Järg.)

11. Langenud loomade ärakoristamiseks kredidi määramine.

12. Linna lugemisetoa-komisjonile gaasiwabriku arwete maksmiseks lisakredidi määramine.

13. Koolimaja ehitamine 5. linnaosakku.

14. ja 15. Koolikomisjoni ja waestearsti juhatuskirjade wäljaandmine.

16. Maatüki lubamine Tallinna Wastastikuse Kreditühisusele.

17. Maatüki omandamine Jaan Kroonni käest Heeringa uul. laiendamiseks.

18. Linnamaatükkide wahetamine Marta ja Karl Detlowi kruntide wastu.

19. Saksa teatri-seltsi palwe, et linn ennast lahtiütleks nõudmise eesõiguseest laenu heaks, mis teatriseltsile Tallinna Linna Kreditühisuses kawatseb teha.

20. Mere-supelusmajade aktsia-seltsile Merepuiestee äärse krundi lubamine.

21. Realkooli kooliõp. Shemtshushnile 25-aastase kooliõpetaja juubeli puhul ühekordse abiraha määramine.

22. Willem Krausile maatüki obroki peale andmine.

23. Gustaw Metiki krundi omandamine.

24. Linnamaatüki wahetamine Martin Reite krundi wastu.

25. Maatüki omandamine S. Arewjewi uul. laiendamiseks.

26. Eeltööde-komisjoni walimine linna planerimisetööde eelsalgeks järelewaatamiseks.

27. Sõjawäehobuste I jaoskonna juhataja walimine.

28. Kroonupalati tööstuse-lisamaksu komisjoni liikme asemiku walimine.

29. Korterimaksu kubermangukomisjoni liikmete kandidaadi walimine.

Kool.

Tartu kooliõpet. ühisuse kaubanduskooli nõukogu koosolekul otsustati kooli uutesse ruumidesse üle wiia, sest et praegused ruumid sugugi otstarbekohased ei ole. Peale selle wõeti nõuks praegust kooli kahe aasta pärast 8-klassiliseks kommertskooliks muuta.

Teater.

Homme mängitakse „Estonias":

Kurat. Franz Molnári näidend kolme waatuses. Essib. kes arwab, et kurat ainult kabja- ja sarwekandjana inimesi kollitada wõib. Ta wõib ka hästi kaste[illegible], kuigi liiga wabade elukombetega suu[illegible]gu sjandat elendada ja wõib siis kaunis meeldiw seltsiline olla. Igatahes on temal nii palju maitset ja waimu (esprit), et ta patustegüüdmises kunagi igawalt kordumaks ei saa. Nagu kuradi eluloo tundjad teawad, on armastaja inimene teda ikka huwitanud. Pahawaimul on siin tegemist, et inimese ülendawaid tundmust ikka jälle wanaks pärispatuks alandada. Sagedaste jääb temal küll eneselgi kahtlaseks, kas asi temal korda on läinud.

Inimene wõitleb ja paneb wastu, otsustab kümme korda wooruse ja heade põhjusmõtete kasuks ja annab kümme korda oma halwaks mõistetud tundmustele alla. Kurat näeb seda wastolude wõitlust, õritab ja üsitab inimest nutesse kollisionidesse ja tunneb sellest mängust kõige suuremat lõbu. Ta naerab, kui inimest meeleheitlikult enesega wõitlema näeb, hirwitab, kui teda mõne kawaluse wõi enesepetmise pealt tabab. Lõbus on kuradile sellepoolest naiste seltskond, sest siin on temal sagedaste omalgi tegemist, et mitte hädasse jääda.

Franz Molnári hakati Saksamaal tema „Kuradi" ilmumise järele peenikeseks satirikuseks nimetama (nii nimetab teda wähemalt arwustaja Hans Land) ja tema „Kuradist" wõib küll ütelda, et ta „oma publikumi tunneb." Ei kanna ta asjata wäikest nahktaskut nuturätiga, peegliga ja puudrikarbikesega alati tasku, ta teab, kui sagedaste neid asju igal wiisakal naisterahwal tarwis tuleb.

Noor, anderikas ja ilus kunstnik Hans armastab oma modelli Mizzit, mõtleb targa ja armastusewäärilise tütarlapsega Elsega abieluse astuda ja ihaldab oma sõbra naist Jolanthat, keda ta kuus aastat ainult wiisaka koduõõbrana imetleda on wõinud... Mizzi on ju „modell" ja ei nõua keegi tema käest, et ta palju nutma peaks, kui tal kunstnikku wahetada tuleb. Hans wõib temast ühe wäikese õhkega lahkuda, „pesuarwe" pidamist, mis Mizzi intim-kohuste hulka käis, wõib ju ka mõni teine toimetada. Palju on neitsilikus Elses meeldiwat ja külgetõmbawat, Hans läheneb neiule otsustatud ettepanekuga — ja muudab oma meelt, kui Jolanthat näeb. Wiimane on wooruslik naine, kellele ainult kurat pilkawaid tähenduši tohib teha, sest et ta mõtteid loeb ja tahtmist tunneb, mida „wana Adam" isegi inimese enese eest warjata mõistab. Jolantha läks, kuhu kohusetundmusest tagasihoitud kirg juba kuus aastat teda kutsunud oli ja kurat õõrub käsa: „Seal ta on!" — tema töö on tehtud.

Kas tema aga selle läbi midagi wõitnud on, jääb waatajale küsitawaks. Näitab, nagu oleks just kurat sisse kukkunud.

P.

Tööstus ja kaubandus.

Üleüldine aruanne ametiühisuste üle. „Torg. Prom. Gaz." kirjutab:

Tööstuse osakond on üleüldise aruande ametiühisuste kohta 1906./7. a. kokku seadnud ja wälja andnud. Nagu teada, saiwad ametiühisused 4. märtsi 1906. a. seaduse järele eluõiguse. Selle aja sees ei ole ametiühisuste tegewust ametlikult enne uuritud.

Nagu üleüldise aruande eeskõnest näha, tuleb aruande nii hilist wäljatulekut sellega seletada, et aruannete kokkuseadmise määrused alles 1908. a. wälja anti, mille tagajärg see oli, et mõned ühisused endiste aastate aruannete kokkuseadmise juures takistustega rehkendama pidiwad. Peale selle ei saatnud kõik ühisused aruandeid õigeks ajaks sisse, mõned jätsiwad koguni saatmata.

Tööstuse osakonna teadete järele on aruande aasta jooksul (1906./7. a.) 996 ametiühisust registreeritud, milledest 904 palgaliste ja 92 kaubandusliste ja tööstusliste ettewõtete omanikkude asutatud oliwad. Kinni on pandud sellesama aja jooksul 104 ühisust, nii et tööstuse osakonnal aruande kokkuseadmise juures ainult 891 ühisusega tegemist oleks wõinud olla.

Aga ainult 313 ühisust, s. o. 35 protsent saatsiwad oma aruanded osakonna kätte.

Selle juures on tähele panna, et aruanded niisugustest tööstuse keskkohtadest saatmata jäiwad, kus ametiühisuste tegewus iseäranis suurt huwitust wõiks pakkuda. Näituseks Moskwa kubermangust, kus 68 ühisust registreeriti, ei saadetud ühtegi aruannet, Wladimiri kubermangus jätsiwad 15 ja Tauria kub. 64 ühisust aruanded saatmata jne.

Kui nende ühisuste aruannete läbiwaatamise juurde asume, kes aruanded sisse saatsiwad, siis näeme, et 273 palgaliste ühisusel 106.462 liiget oli. Sellest arwust langeb 26.500 isikut nende ühisuste peale, kelle liikmed masina- ja metalliwabrikutes teeniwad, pea niisama palju on ka kutööliši, edasi lähewad arwud äkki wäikesemaks — äri- ja kauplusteenijate ametiühisuste liikmete arwu loeti 8.500 peale, põllumajandusliste ametiühisuste oma 5000 peale jne.

Üleüldine naisterahwaste arw ametiühistes oli aruande aasta jooksul 10,8 protsent kõigist osanikkude arwust, kusjuures üksikute tööwäljade peale õige mitmekesised arwud tuliwad — nii näit. ulatas naisterahwaste protsent tubakawabrikute tööliste organisatsionides 65,1 prot., rätseppade juures 44,3 protsent., kintööliste juures 30,7 protsent. peale.

Ametühisuste rahaline külg oli järgmine. Terwe 273 ühisuse sissetulek oli 1.026.586 rbl., ning kõige rikkamad oliwad kauplusteenijate ametiühisused, kes 266.126 rbl. oliwad kogunud. Üleüldise summa soetamiseks aitasiwad liikmemaksud pea niisama palju kaasa kui teised kõrwalised mitmesugused sissetulekud, nimelt on liikmemaksud 43,7 protsent. andnud (muud sissetulekud 56,3 protsent.).

Wäljaminekud oliwad 423.466 r., s. o. 41,3 protsent. kõigist sissetulekutest. Peaosa wäljaminekutest (30½ protsent.) langes eestseisuste peale, siis ruumide üürimiseks ja korraspidamiseks (12 protsent.). Haridusliste otstarbete peale on ühisused wäga tühiseid summasid kulutanud, näitemängude ja lõbuõhtute toimepanemiseks 12 protsent. kõigist wäljaminekutest, raamatute ostmise ja eneseharimise peale 5 protsent., liikmete elutingimiste paranduseks 1,9 protsent.

Liikmetele abiandmiseks on 120.000 rbl. ehk 28½ protsent. terwest kulusummast wälja antud, see asjaolu näitab, et ühisused oma tegewuses õieti laenu- ja hoiuning abikassadeks oliwad. Tähendatud summast on 39½ protsent. tööta isikutele, 20 protsent. haigete ja töötõimetute, 9½ protsent. lahkunute perekondade abirahadeks antud. Ülejäänud suur osa on „muudeks kuludeks" wälja antud, misugusteks nimelt, ei ole aruannetes öeldud.

Masinate ehitamise edendamine. Käesolewa kuu teisel poolel kutsutakse Peterburis wõimukondade waheline nõukogu kokku, kus see, kudas Wenemaa masinate ehitamist edendada, arutusele tuleb. Kõne alla wõetakse muu seas krediti muretsemise küsimus masinate ostjatele kui ka neile wabrikutele ja tehastele, kes põllutöömasinaid walmistawad.

Uue elewatori ehitamine. Kaubanduseministeriumi wäljaweokammer on 4. kp. tarwilise leidnud olewat, Tallinnasse 400.000 puuda wilja jaoks elewatori ehitada.

Kohtukoda.

Põhjusmõtteliku tähendusega kohtuasi. Aurumasinad on wiimasel ajal ka talupoegade juures laialist tarwitamist leidnud. Nad seatakse sinna üles, kus neid just tarwis on. Hiljuti aga kaebas wabrikuinspektor Walga ligidal olewa Hummuli mõisa omaniku selle eest kohtusse, et wiimane ilma wabrikuinspektori-ameti lubata oma meiereisse aurumasina (lokomobili) käima oli pannud ja ilma et ta masinaruumi eluruumidest kindla seina läbi ära oleks lahutanud, nagu seda wabrikuinspektori-ameti eeskirjad nõuawad.

Kõige pealt tuli asi 6. jaosk. rahukohtuniku juures harutusele. Seal selgus, et mõisaomanik meiereisse kaks aurumasinat tööle oli pannud, mida ka põllutööde jaoks tarwitati. Rahukohtunik leidis, et aurukatlate kohta käiwate määruste järele aurumasinate üleseadmiseks mõisaomanikul luba ei tarwitsenud küsida, ka et wõiwat käesolewal korral waheseina ehitamist nõuda. Kaebealune mõisteti õigeks.

Rahukogu kinnitas rahukohtuniku otsuse, olgugi et wabrikuinspektor oma kaebtust mitmesuguste eeskirjadega põhjendas.

Asi läheb senatisse, nagu „Nordl. 3." kuuleb. Kui kõiki aurukatlate kohta käiwaid nõudmisi ka põllumeeste poolt tarwitawate aurumasinate kohta tahetakse maksma panna, siis oleks see põllutöö edenemisele suureks takistuseks, nii et ainult järele jääb loota, et senat rahukogu otsuse kinnitab.

Segasõnumed.

Liikumine piiri peal. Tollide-departemangu teadete järele on 1910. a. üle Wene riigi 1.438.674 passidega isikut üle piiri liikunud, nendest läksiwad wäljamaale 719.600 ja tuliwad Wenemaale 719.047 isikut. Wäljamaaleminejate hulgas oli wenemaalasi 366.441 ja wäljamaalasi 353.159.

Piiri-lubatähte tarwitasiwad 9.592.885 wäljamaaleminejat ja 9.504.506 Wenemaale tulejat. Wäljamaale minejate hulgas oli 6.631.889 wenemaalast ja 2.960.995 wäljamaalast ja wäljamaalt tulejate hulgas 6.563.630 wenemaalast ja 2.940.876 wäljamaalast. Seega on piiriäärsete maade wahelises läbikäimises jäme ots wenelasta käes.

Surmaotsuse pehmendamine. 25-aastase Grodno kub. talupoja surmaotsus, mis sõjakohtu wäljasõidu-osakond Riias tegi, on Wilna ringkonna sõjawägede juhataja poolt eluaegseks sunnitööks ümber muudetud. Nagu teada, mõisteti Kunde selle eest poomise surma, et ta 1909. a. jaanuarikuus Kura kubermangu-wangimaja ülewaataja kallale oli tunginud.

mr. **Laidnwäärt nähtus.** Wiimastel päewadel on linna lugemisetoas juhtumisi ette tulnud, et ajalehti, mis lugemiseks wälja on pandud, keppide wahelt ära warastatakse.

Oja maawahtisid, kes üliõpilaste streigi puhuks Tartusse korra alalhoidmiseks saadeti, on nüüd juba linnast lahkunud.

Talwitajad metsluiged. „Lib. Ztg." teatab, et Kuramaal Pappeni järwe juures 2 metsluike elanud, kes siis, kui järw kõige külmema ajaga igast kohast kinni külmanud, lahtise Bartau järwe juurde lennanud. Nüüd olewat need talwitajad luiged ühes teistega põhja poole rännanud.

Päewasündmuste arwustik (ajalehtede teadete järele).

Ühe kuu jooksul pandi warguseid toime 101, nende hulgas 1 hobusewargus ja 3 surnuaia ristide plaatide wargust. Sularahas wiidi ära 2.206 r., wekslisi 4.00 ja obligatsionisid 30.100 rbl. eest ning 2000 rbl. hoiuraamat. Wargusekatseid oli 6.

Tulekahjusid juhtus kolmel korral; kahe korra kahju on 1200 rbl. suur.

Enesetapmisi tuli 1 kord ette. (Keegi neiu uputas enese ära; arwataw põhjus raske meeleolu).

Onnetusjurmajuhtumisi oli 1. (Keegi laskis oma seltsimehe kogemata maha) ja äkkilise surma juhtumisi kuus.

Rööwimisi oli 1 ja rööw-mõrtsukatööšid 1.

Lapse surnuks hajid leiti 1.

Woorimehe alla jäämisi tuli 4 korral ette; üks allajäänud isikutest suri haigemajas ära.

Sala wiinakauplusi leiti 9 üles ja salalõbumajasid 1.

Peale selle: 3 petmist, 1 haawamine, 2 mitmesugust wigasaamist, 1 raudteeõnnetus, 1 wangi põgenemine töö juurest ja 1 kassikute mahajätmine ema poolt.

5. **jaoskonna pristaw Leontjew** (mitte Leonowitsh nagu eila lehes seisis) ei ole mitte Rakwere maakonnaülema wanemabilise kohuseid täitma saadetud, waid on nimetatud maakonnaülema wanemaks abiliseks määratud.

Onnetused ja kuritööd

Kustutamata söögi-isu rahuldamiseks oli keegi naisterahwas Tartus, kus ta worstikaupluses teenis, üsna erakorralisel wiisil worstisid warastanud. Ta oli neid oma sukasäärtes koju kandnud. Kord, kui ta pakkud sääred kauplusemanikule kahtlased näitasiwad olewat, toimetati ta politseisse. Läbiotamise juures leiti, et ta sukkades 5 naela worstisid ära oli peidetud. Nähtawaste oliwad sukad seks otstarbeks walmistatudki. Oma sukkades on ta weel teisigi toiduaineid ära winud.

t. **Waras kätte saadud.** Nende päewade sees on politseil korda läinud isikut kinni wõtta, kes hiljuti Riisenkampfi uulitsalt, kus ta õõmaja pidas, mitmesuguseid asju ära warastas. Ta on keegi Emmaste wallast pärit olew Johannes Tohwer, wang, kes „Dwigateli" wabrikus tööl olles wahi alt ära põgenes. Oma wabal ajal on ta mitu kelmust toime saatnud.

t. **Waraste kinniwõtmine.** Üleeila saadi mitu isikut kätte, kes Suurel Juhtentali uul. olewa maja hoowist ehitusriistasid oliwad warastanud.

t. **Woorimees peale ajamud.** Eila ajas töömoorimees Jüri Kass jalakäijale Jaan Mihkelsonile Suurel Tartu maant. peale. Onnets pääsis M. kergete wigastustega.

Telegrammid.

Italia ministerium lahkub ametist.

Roomast. 8. märtsil. Luzzati teatas saadikutekojale ja senatile, et kabinet ametist lahkunud on. Eila käisiwad senati ja saadikutekoja esimehed kuninga juturl.

Austria naisõiguslased.

Wienist. 8. märtsil. Wienis ja teistes suuremates Austria linnades pandi naisterahwaste walimise-õiguste heaks meeleawalduse-rongikäik toime.

Sadamatööliste streik.

Toulonist. 7. märtsil. Streik kestab juba mitu nädalat. Streikijad tarwitasiwad nende tööliste kallal, kes laewaomanikkude poolt laewade tühjendajateks on wõetud, wägiwalda. Brestis ja Loriannes paniwad arsenalide töölised meeleawalduse toime. Nõutakse päewapalga minimumi 5 frangi peale määramist ja awaldatakse walitsuse kawatsuse wastu lisatööliste lahtilaskmise asjus protesti. Marseillesse ja teistesse sadamatesse tuliwad meretööliste föderatsioni saadikud. Tuleku otstarb on üleüldise streigi wastu walmistamine. Föderatsion on põhjusmõttelikult streigi poolt.

Meremeeste streik.

Hullist. 7. märts. 6. märtsil paniwad wäljaweo ettewõtete töölised demonstratsioni toime. Meremeeste-ühisuse sekretär, Inglise, Norra, Rootsi, Taani, Hollandi, Belgia ja Amerika Atlandi kalda madruseid ja ahjukütjad määrasiwad päewa ja tunni kindlaks, mil töötegemine seisma jätetakse.

Triestist. 8. märtsil. Suurem osa madruseid ja ahjukütjaid kuulutasiwad streigi wälja, sest et laewameestepalkamise wahekontorite küsimuses laewaomanikkudega kokku leppida ei saadud.

Kõrgemates koolides.

Harkowist. 7. märtsil. Ülikoolis on streik lõppenud. Õpetöö kannab harilikku iseloomu.

Tulekahju Peterburi Maria teatris.

Peterburist. 8. märtsil. Eila kella 8 ajal õhtul algas Maria teatris just etenduse ajal elektriwoolu läbi tulekahju. Kolm sülda näiteseina põles ära. Tuli kustutati ära. Etendus kestis edasi.

Lumetuisud Lõuna-Wenemaal.

Peterburist. 8. märtsil. Et Herson-Nikolajewi jaoskonnas üle 300 telegrafiposti maha langenud ja tuisk lumehärmatisega on, mis 6. kp. algas, siis on Simferopoli wahel praegu telegrafi-ühendus seismas.

Kiiewist. 7. märts. Lõuna-Lääne raudteedel mõllab lumetuisk.

Onnetus õhulaewnikkudega.

Amsterdamist. 8. märtsil. Õhupalli „Düsseldorffi", mis pühapäewal Hollandist läbisõitmise otstarbel üles tõusis, ajas tuul Süderseesse, kus ta wette langes. Üks reisijatest sai haawata, teine uppus ära.

Peterburist. 8. märtsil. Wiimasel ajal ilmutas Rooma kuria kõik määrused oma ametlises häälekandjas „Acta Apostolicesedis'is", ilma et ta neid Wene Rooma katoliku-usu piiskoppidele meie saadiku kaudu, kes Watikanis asub, oleks saatnud, ja luges neid määrust kõigi Rooma katoliku usu piiskoppide kohta fundusliikuks. Siisem. asjade ministerium teatas kuriale, et ülemalnimetatud lord Wene seadustega kokkukõlas ei seisa, ja kui kuria ka edaspidi Wenemaa katoliku waimulikkudele endiste korra järele määrust annab, siis neid Wenemaal maksuaks tunnistada. Ka Wenemaa Rooma katoliku usu piiskoppidele anti teada, et ühtki, kes walitsuse läest läbikäimata määrusi kohustawaks loewad ja neid täidawad, kohtu alla langewad. Nüüd andis kuria Wene saadikule, kes pühapäewal Rooma ajab, teada, et edaspidi „Acta Apostolicesedis" Wene saatkonda saadetakse. Siisemiste asjade ministerium andis selleest katoliku usu piiskoppidele teada ja seletas, et ülemaltähendatud häälekandjast ainult need Watikani määrused ja aktid täidetud wõiwad saada, mis Keisri Majesteet heaks on kiitnud.

Peterburist. 7. märts. Riigikaitse-komisjon tunnistab juutide sõjawäesolemise kahjulikuks ja awaldas soowi, et walitsus eelnõu juutide wäeteenistuse korra üle wälja töötaks.

„Päewalehe" eratelegramm.

Täna telegraseritakse meile Peterburist, et peaminister P. A. Stolõpin ametist on lahkunud.

Teated.

E. R.-s. Kirjanduse-harusel tänane õõneõhtu on oma aine pärast seda wäärt, et temast wäga elawalt osa wõetaks. „Eesti teatri elulõõsimus", millest wann. adw. F. Karlson õõneleb, on küsimus, mis ligemas tulewikus üsna terawalt päewakorrale wõib tulla. Mida warem meie seda küsimust harutama hakkame, seda parem. Hakatus kell 9 õhtul. Sisseminek 10 kop.

Linna tööbüroo läbi (Suurel turul nr. 9) wõiwad kohta saada: 5 seppa, 15 kiwitahujat, 8 müürisseppa, 10 puusseppa, 2 maalrit, 15—16-a. poissi kauplusesse, 8 põllutöölist, 4 tüdrukut (maale), 1 pere-emand, kes karjakaswatust tunneb — Harbini ja 1 tüdruk — Harbini.

Laewakäigu-teated. 7. märtsil sisse tulnud: Daani aurul. „Garonne" Kopenhagenist, segakaubaga (51.000 p.).

7. märtsil wälja sõitnud: Soome aurul. „Capella" Stokholmi jahude (45.000 p.) ja muu kaubaga (8600 puuda); Soome aurul. „Virgo" Hangosse jahudega (41.000 p.); Inglise aurul. „Tolpino" Hulli segakaubaga.

Aurulaew „Düna", mida praegu Tallinna sadamas parandatakse, wiidawat siis, kui parandamine juba teatud kaugusele jõudnud, kahe Hollandi weolaewa abiga Inglismaale lõpulikule parandusele.

Ilmateated. Öösel oli 11.5 kr. külma, hommikul 9.6 kr.; eile ärmatis; barometer tõuseb, homm. oli ta 774.5 mm. kõrge; tuul oli SSW., 3 meetrit sek.

Wastutaw toimetaja B. Mäns.
Wäljaandjad Dr. med. J. Luiga ja B. Mäns.

Eesti teater „Estonias“.
Kesknädalal, 9. märtsil 1911. a.
Hra P. Pinna benefiz.
Esimest korda:
„Kurat“.
Nätemäng 3 waat. Franz Molnár.
Näitejuht hr. Paul Pinna.
Kuradi osa mängib hr. P. Pinna.
Hakatus punkt kell 9 õhtul.

Reedel, 11. märtsil 1911 a.
Teist korda:
„Kurat“.
Franz Molnári näitemäng 3 waat.
Hakatus punkt kell 9 õhtul.

Eesti teater „Estonias“.
Neljapäewal, 10. märtsil 1911 a.
Tallinna linna kaubanduse kooli kehwemate õpilaste heaks
„Salakütt“.
Naljakas ooper kolmes waatuses, **Hibert Lortzing'i** muusika. Näitejuht: **hra Paul Pinna.** Muusikajuht: kapellmeister hra **A. Wirkhaus. Tants.** Hakatus punk kell 9 õ., läpp kell 3 ö. **Piletite hinnad** (ühes heateg. maks.): à 1.50 kop., à 1 rbl., à 75 k., à 50 k., à 35 k. ja 25 kop. Piletite ja laulusõnade eelmüük Kraemann ja Olbrei muusikariist. kaupl.; neljapäewa õhtul kella 6 teatri kassast.
Wärsket kolmandat kella on saaliused linni. 3

Tallinna Aleksandri gümnasium.
Eksamid kooliõpetajate õiguste ja kodanlisesse teenistusesse astumise õiguse saamiseks algawad 14. märtsil kell 5 õhtul
Direktor Wassiljew.

Hambakliinik.
Hambaarst J. Markowsky.
Harju uul. nr. 26.
○○ Wastuwõtmine päewaläbi. ○○

Dr. J. Israelsohn.
Wõtan kõiksugu haigeid, iseäranis naha- ja suguhaigeid (Syphilis) ja hawahaigeid wastu. Konetunnid iga päew kella 9—11 e. l. ja 7—9 õhtu. Suurel Tartu m. 4, krt. 3. 5tml

Hambaarst D. Gutmann.
Nunna uul., hotel Royal kõrwal. Plomberimine 50 kop. peale. Kunstliku hambad à 1 rbl. peale. 32
Wastuwõtmine kella 10—1 ja 3—7.

Dr. Goromnlinsky.
Naiste- ja laste haiguste wastuwõtmine iga päew kella 4—6. Waksali promenad nr. 8. Telefon nr. 646.

Niguliste uul. nr. 20, krt. 1, kirjutatakse odawalt kõiksugusi
palwekirjasid
ja korraldatakse pärandusi, abielu lahutamise ja kasulaste oma nime peale wõtmise asju. Sealsamas on üks **maja** heade tingimistega müüa.

Palwekirjasid
ja kõiksugu kohtukirjasid kirjutatakse odawalt ja asjatundlikult. W. Tartu m. nr. 18, k. 7, „Estonia“ wastas.

Annan tundisid.
Peaasjad Wene keel ja matematika. Nooremaid walmistan kewadiste eksamite wastu. Kodus kella 11—12 homm. ja 4—5 pl. Kalewi uul. nr. 5, korter 7. 3ml

Annan tundisid
kõigis keskooli õpeainetes ja walm. eks. Teliskopli uul. nr. 4, kort. 1, kodus kella 3—6 pl. t

Õpilasi
wõetakse õmbleja juurde wastu Kuninga uul. nr. 3, kort. 7. Sealsamas õmmeldakse kleidid ja bluused odawalt.

Õpilapsi
ja õmblejat on tarwis Majaka uul. nr. 17.

Tüdrukut
on linna lähedale maale tarwis. Kaupa tehtakse 9. märtsil kella 12—2, Baltiski m. nr. 27, poodis.

Tüdrukut,
kes keeta oskab ja Wene ehk Saksa keelt räägib, on tarwis W. Batarei uul. nr. 10, korter 3.

Tüdrukut
on maale tarwis. Kaupa tehtakse [illegible] uul. nr. 4, korter. 9.

Wiisakat tüdrukut
on üksiteenijaks suuremasse perekonda tarwis Munga uul. nr. 4, krt. 4.

Maalt tulnud tüdruk
soowib kohta, osaw kõige tööde peale. Schjini uul. nr. 8, krt. 9.

Maatüdruk,
oskab keeta, soowib kohta. Erne uul. nr. 6, korter 13.

Keskealine tüdruk,
kes pesu pesta ja triikida oskab, leiab teenistust W. ja S. Tartu m. nurgal nr. 32/10, kort. 1, rääkida kella 11—12.

Maalt tulnud tüdruk,
oskab õmmelda, soowib kohta. Ülem Luha uul. nr. 4, krt. 5.

Tüdrukut
on tarwis Wladimiri uul. nr. 10, korter 1.

Tüdrukut,
kes õmmelda oskab, on tarwis suuremate laste juurde. Soowitaw kes hästi Wene keelt räägib. Baltiski maant. nr. 46, kort. 1.

Köögitüdruk,
kes Wene ehk Saksa keelt räägib, wõib ennast teatada Wiru uul. nr. 10, korter 2.

Saksa keelt räätsjat köögi- ja
toatüdrukut
on tarwis Laia uul. nr. 7, kort. 2.

Tubli pesutüdruk
saab kohta Suuretüki uul. nr. 1—8. Sealsamas õpetatakse klantsriikimist.

Wäena-Peetri mõisa on
karjatüdrukut
tarwis. Teatust saab Laia uul. nr. 9.

Üksiteenijat
on tarwis Müüriwahe uul. nr. 34, korter 6.

Wene keelt rääkjat
üksiteenijat,
kes keeta oskab, on tarwis Datshi uul. nr. 4.

20—30-aasi. amme,
kellel piim mitte üle lahe luu wana ei ole, on tarwis. Lõbiräätsimisele ilmuda Wiruwärawa prom. Gorbatshewi maja Dr. Harmsi juurde, kella 4—6.

Wiisakas naisterahwas
soowib passija kohta, ehk üksiteenijaks wäiksesse perekonda. S. Pärnu m. 41, k. 8.

15—16-aastane
tütarlaps
wõib teenistust saada Weike ja Suure Tartu maant. nurgal nr. 32/10, k. 1. Rääkida kella 7—8.

Wenekeelt räätsjat
lapsehoidjat
on sündinud lapse juurde tarwis. Kopli uul. nr. 4, k. 14.

Osawad eriteadlased
õmblejannad
naisterahwa riiete õmblemise peale wõiwad endid teatada. Harju uul. nr. 24, walmisriiete magasinis.

Tarwitan
õmblejat,
kes täieste wäljaõpinud ja töös osaw. Harju uul. nr. 36, k. 3.

Osaw õmbleja
leiab kesiwat teenistust Lutsenthali uul. nr. 4, k. 9.

Osawat
sukakudujat
on tarwis S. Epinalsewi uul. nr. 14, korter 1.

Noor neiu
soowib kohta kusagile kauplusesse müüjannaks ehk kassasse. Klasingi uul. nr. 9, krt. 5.

Soowit. äriosanikku
2000—3000 rublaga hea kasutoowa äri peale. Kirjalikult selle l. tal. sõna all „äriosanik“. 7

Wäljaõppinud
habemeajaja
wõib kohe teenistust saada Baltiski maant. nr. 4. J. Kriitmann.

Rätsepa töötegijaid
tarwitatakse kohe. Wene uul. nr. 1, Eesti magasin.

Head
kingsepa töölist
tarwitab kingsep Oru, Kaupakohilas.

Tisleri
on tarwis Wäike Tartu maanteel nr. 3, k. 5.

Tisleri
on tarwis maale. Küsida S. Pärnu maant. nr. 37, k. 6.

Tõllaseppa
on tarwis Kaupmehe uul. nr. 5.
K. Kleinberg.

Leiwategijat
on tarwis, kes pagari töös tunneb. Teliskopli uul. nr. 17. Küsida poest.

Pagarit,
kes hästi naelasaia teeb, on tarwis. S. Kompasna uul. nr. 9.

Tubli hobuse-mees
wõib kohta saada Wana Wiru wärawasse pagari juures nr. 6.

Poissmees,
hoowisulane, on tarwis W. ja S. Tartu m. nurgal 32/10. k. 1.

Tarwitatakse noortmeest,
kes kärneri töös tunneb. Adr.: rop. Тверь, за Волгой, Арефьевская ул. собств. домъ Ю. Т. Іогансонъ. 2

Nooredmehed
wõiwad karjatalitust täielikult ära õppida, uuema ja eeskujuliku Daani fisteemi järele, heade tingimistega. Adr.: ст. Лигово, СПб. губ., Б. ж. д. пм. Лигово, завод. Фермы.

Pagaripoiss
wõib kohta saada pagari juures, W. Wiru uul. nr. 6.

Noormees
soowib kohta wõrgukudumise töötusesse, wabrikusse wõi mõnda teise kohta. Adr.: Alberti uul. nr. 12, k. 1. „K. S.“

Õpipoissi
tarwitatakse sepa- ja lukusepa töödе peale. Nakweres, Waksali uul. nr. 17.

Sepa õpipoissi
on tarwis W. Amerika uul nr. 16.

Oksjon.
Neljapäewal, 16. s. t. p. kell 12 l. Uue Sadama uul., Jardoni maja hoowis, müüdakse raua, teras, wase, karwade, purjuride ja korkide jätised awalikult ära.

Sugutäkk,
traawel, antakse sugutamiseks, 6 rbl. mära pealt, Olewiste uul. nr. 5, küsida kojamehe käest. 2a

Õmblen
Heitisid ja bluusid hästi ja korralikult Willardi uul. nr. 18, k. 1.

Korter
2 toa ja kööga on 10 rbl. eest kuus ära üürida Falksbargi ja Alemanni uul. nurgal, Stieznberger majas.

Korter
waštu päewa on üksikutele inimestele ära anda, 6 r. kuus. Suna uul. uues majas nr. 6.

Korterit
otsitakse 2 toa ja kööga ehk 2 suurema toaga, ahi plittaga, linna ümbruses alewis, kohe ehk 2 nädala jooksul. Adress kirjalikult ehk suusõnal Wittenhofi u. nr. 9, k. 9. Grosentnann.

Suwekorterit
otsitakse Waldeliisse. Tehnikeri uul. nr. 8, krt. 3.

Kellel on omaette
walge tuba ära anda,
6.—7. aprillimi. Kirjal. palkum. s. l. t. „S. S.“ all.

Mööblitega tuba
on meester. öra anda Nalaskaewu uul. nr. 18, krt. 2.

2 mööbl. tuba
koos ära anda Luisenthali uul. nr. 4, kort. 9.

Wiisakas noormees
wõib korterit saada Kentmanni uul. nr. 15, krt. 7.

Nooredmehed
wõiwad mõõbl. tubasid saada kostiga ehk ilma. Wladimiri u. nr. 59/2.

Pood,
passlik lihapoeks, on üüna wähese kaamiga elumuutmise pärast ära anda Girgensoni uul. nr. 22, poes. Sealsamas on pruugit. Türgi tiitwan, wäike ipakoer ja toakoera pojad odawalt müüa.

Würtspood
on wälja üürida Wana Kalamaja uul. nr. 5, küsida kojamehelt.

Söömapood
on ära anda heas, käidawas kohas. Teatust saab S. Tartu m. nr. 25, söömapoest. 2

Söömapood
on ära anda. Teatust saab S. Roosikrantsi uul. nr. 1, theemajast.

Habemeajamise-äri
on rahwarikkas kohas ametimuutmise pärast wäga odawalt müüa. Küsida W. Pärnu maant. nr. 32, habemeajaja käest.

Habemeajamise-äri
on äräreisimise pärast odawalt müüa. Teatust saab Toompeal, Rüütli uul. nr. 3, kojamehelt.

Hea leiwategemise-äri
on ära anda. Ligemat teatust saab Kaewu uul. nr. 1, kojamehe käest.

Maja
müüa. Küsida S. Arehna uul. nr. 14, kella 11—3.

2 maja
on iseäralise juhtumisepärast wähese maksuga müüa Prii uul. nr. 13, k. 5.

2 maja
ühes pärisrundiga on Toompea alewis omaniku äräreisimise pärast odawalt müüa. Teatust saab Toompea promen. nr. 9, krt. 1.

Wäike maja
kauplusekohaga on müüa. Teatust saab Juhkenthalist, Roosi uul. nr. 7, poest. 3

Majasid
soowitakse osta Tallinnasse ja ümbrusesse, ka mereäärsed takukohad ja tühja krundid üles anda. Kirjalikult ehk suusõnal Toompea promen. nr. 13, k. 7, Raba majas, O. Meri. 21

Wesiweski
põllu-, heina- ja karjamaaga, kui ka reisi kohtasid on kohe müüa. Lähemat teatust saab Tallinnas, Alemanni u. nr. 6, kella ½2—3 p. ja kell 7 õht. Maamõõtja N. Neuseldt.

Krunt
wäikse majaga on müüa Baltiski n. nr. 63.

Hobune
on müüa Uue Asemanni uul. nr. 8.

2 tugewat tõõhobust
soowitakse osta Lutre Waestekooli uul. nr. 36, krt. 9.

Tallinnast äräreisimise pärast on
automobil
üliodawalt, ainult 500 rbl. eest müüa. Sealsamas majas on
2 korterit
ära anda, üks 2 toa, kõgi, wanni ja weega 15 rbl., teine 4 toa, rõdu ja wanniga 20 rbl. eest kuus. Kopli u. nr. 20/5, Malmi uul. nurgal.

Troska
on odawalt müüa Õle uul. nr. 17.

Lapsewanker,
kahe rattaga, on müüa Ringkonna kohtu majas korter. 7.

Äräreisimise pärast
müüdakse odawalt peaaegu uued plüüs-mööbliid, trümpeegel ja seinakell, Sõrensi uul. nr. 9, kort. 3.

Hea suwepalitu,
12-a. poisikapsele, on müüa Riesenkampfi uul. nr. 10, kort. 1, hoowis.

Rutulise äräreisimise pärast
müüdakse kohe: tore tammepuust pulwet, laud ja muu mööbel, riided, paat kõigi tarwitustega ühes 2-paari lisaerudega. Kõie uul. nr. 4, krt. 14, batarei ligidal, kella 11—3. Waheitkauplejatele mitte tulla.

Odawalt müüdakse:
pruugitud head Wieni toolid, head lihtsad kummutid, kanditised lauad, suured seina õliwärwi-pildid, raudwoodid, wäiepruugitud käsi-õmblusmasin, mis 50 rbl. maksnud, müüd alla poole hinna, jne. S. Tatarski uul. nr. 18, poes.

Odawalt müüdakse:
2 suurt doppelt 3 ruuduga poekaent, 2 aknaluukt, 2 aknaluugi rauda ja 2 lengid Kullasepa uul. nr. 14, kojanaise juures, 3 korral. t

Sukakudumisemasin
müüdakse odawalt Stifti uul. nr. 28, korter 5.

Pruugitud mööblid
on äräreisimise pärast müüa Sõja uul. nr. 4, korter 6.

Korteri waheluse pärast on pruugitud
toamööblid:
sohwa, toolid wagdiwann jne. müüa. Suure Kompasna uul. nr. 20, k. 3.

Head tugewad
linnu puurid
ja head seltsi Italia kanamune, haudumiseks, on müüa Prii uul. nr. 13, k. 5.

Heinu
odawalt müüb Muhkjõel M. Nõuk. 7

Pipraga soolatud silkusid
on müüa, 3 kop. nael, Maakri uul. nr. 6, hoowi sees. 2

24. matmiseksass
liikmeõigus
on müüa. Kaupa tehakse Peterburi wõõrastemajas, Nataskaewu uul.

25-matmiseksassa
liikmeõigus
on müüa. U. Allemanni uul. 4, k. 3.

Magusaid, õhukese koorega
punaseid apelsinisid,
10 t. 28 kop. Kõigeparemat puhast Krimmi mett, 45 k. nael. Soowitab **A. Nebaue,** Kuninga uul. nr. 6, Pikal uul. nr. 7. Jällem. protsentid.

Ceti- ja detsimal-
kaalusi,
wask ja malm wihtisi tänawu aasta stempliga soowitab odawa hinnaga
Axel Musso,
Pika uul. nr. 13. t

Pruugitud
mööbli kauplus,
Kaarli kirikuja Kreiffenhageni kliiniku wahel nr. 9. Müüdakse kaheusseg riidekapid, kummutid, lauad, woodid, wilased uste waheriided, wedrumadratstega woodid, sulepadjad jne. 2tl

Kõige kohasem puusärkide ostukoht,
nihästi erkastele kui waestele, on Laia ja Nunne uul. nurgal nr. 2. Telefon 141. 3tml

Oma topsu- ja narmatööst.
Kõigile selle lehe lugijatele saadame 30 ülthuwitawat asja, millede eest ainult saatmisraha kätesaamise juures maksta tuleb. O-во „Меркурій“ Лодзь. М. 149. 5rlt

Tähelepanemiseks!
Wõllumeestele, kärneritele ja tgale ühele, kel üues töötegemist on, soowitab odawalt hüü barometreid, (ilmade ettekuulutajaid ühes seletusega), termometreid, mis öö ajalolnud kõige külmemat kraadi hommikul ära näitawad, aknaid, toa, wee ja haigete palawusemõõdimise termometreid, liikreid, pitsilmi, suurestegewaid klaasiid lugemise ja wiljaseemne uurimise jaoks, elektri taskulampsid **P. Rebenitz'i** prillikauplus Pikal u. nr. 31, Mustapeade klubi wastas, Tallinnas. tf

Ilusaid põranda-riideid
müüb odawalt
Th. Hirsch,
Wäikse Karja ja Müüriwahe uul. nurgal. 2t

Suur wäljawalik tsumadanist, kooliranitsaid, kirjataskuid, käe- ja reisitaskuid, oma töötoas walmistatud, head ja tugewad.

Uus! Mööblikauplus. Uus!
Odawalt soowitan kõiksugu uut ja pruug. mööbli, nagu: kapid, kummutid, weeglid, ilus plüüs diiwan, kõiksorti ilusad raudwoodid ja madratsid, wast katlad ja kastrulid, 2 head jalaga õmblusmasinad. Polsterdan mööbleid ja teen hästi kõiksugu tisleritöö. Tarwitan osawat mööbliitsleri ja 2 teenast õpipoissi. Suure Karja uul. nr. 8 ja Pika uul. nr. 38. J. Tootsmann.

Igasugust mööblit
müün üliodawalt, nagu:
woodid,
madratsid,
lastewankrid,
weeglid ja
pesunõud.
Narwa m. nr. 30.

P. Rebenitz
prillikauplus,
Pikal uul. nr. 31, mustapeade klubi wastas, soowitab wäiksesi aptekri rohukaalusi, grammi wihtisi, udupildi aparatisi, stereoskopisi, kujutusklikult tegewaid klaasisi, kooliõpetuse tarwis mitmesugu fisika aparatisi. tf

Ruumipuudu-se pärast
müün wäga odawalt:
kübaraid,
sulgi,
lillesid,
paelu,
Narwa m. nr. 13. 4ml

Kõiksugused
Näputöö-riideid
igas laiuses ja wärwides, nii kui:
kauewad, Jute, aida, kongress, höhlerlein j. m. w. ja
wärwilisi lõngasid
soowitab odawalt
Soome riietelahu
Th. Hirsch. 4t

Suur walik
kõiksugu mööblit, nagu:
woodid,
madratsid,
lastewankrid jne.
Hinnad odawad.
Narwa m. nr. 13.
E. Scharapow,
telefon nr. 345.

Linoleum
tepihid ja põrandariideid,
Cocus
jalamattisid ja põrandakatteid,
wahariideid laukatteid,
Granitol imit. nahka,
head hobusejõhwi ja mererohtu soowitab
Gerg Meyer.

Hungerburis, Narwa ligidal
on head kaju toow
liikumata warandus
Narowa kaldal (padamas) ühes sadamasillaga merelaewade tarwis kasulikkude tingimistega
müüa.
Ligemaid teateid annab wannutatud advokat
K. Siegel, Wene uul. nr. 8.

Hanapärgasid,
metallisi, kuiwatatud palmidest ja lilledest kui ka mitmet selisi **leinalintisid** ühes mälestusesõnade trükkimisega soowitab **A. Tõllasepp'a** raamatukauplus, Wiljandis. Tellimised tõdetakse ruttu. 6?

PÕHJA
Wastastikune Kredit-Ühisus (Eesti pank)
Peterburis, S. Konjuschennaja uul. nr. 10.
Äriseis 1. märtsil 1911.

Aktiv.		Passiv.	
Raha kassas ja jooksw. arwetel	67,227.22	Äri-kapital	22,950.—
Diskonteeritud wekslid	99,733.70	Hoiule ja jooksweale arwele toodud summad	203,192.71
Laenud wäärtpaber. kindl.	1,638.—	5% Riigi maks.	4.64
Spetsial jooksward arwed „on call“	54,289.14	Protsendid ja tulud	3,471.27
Liikuw warandus	2,588.95	Protsendid maksm. määratud	1,090.57
Tagasi saadawad tulud	137.32	Korespondentide arwe Conto Nostro	340.—
Äri-kulud	3,752.69	Summa	231,049.19
Maksetud protsendid	1,180.89		
Kulud tulew. kuude ette	166.68		
Üleminewad summad	334.60		
Summa	231,049.19		
Komisj. peale wõet. wekslid ja muud dokumend.	26,883.48		

Juhatuse esimees: **A. J. Janson.**
Juhatuse liikmed: **M. J. Pung, A. E. Kinkmann.**
Raamatupidaja: **K. F. Saretok.**

Uhisus wõtab wekslite diskonto pealt 7%—9%
„ „ wäärtpaber. kindl. laenude pealt 7%
„ „ spetsial jooksw. arweete („on call“) pealt 7%
„ maksab jookswa arwe „ 5%
„ „ tähtajalste hoiusummade, mitte wähem kui 6 kuu pealt 5½%
„ „ tähtajal. hoiusummade, mitte wähem kui üks aasta „ 6%
„ ostab ja müüb wäärtpaberisi.
„ toimetab liikmete ja wõõrastele rahasaatmisi teistesse linnadesse.
„ kinnitab wõidulaenu pabersid.

Kõige suurem ja täielikum
juurdelõikamise- ja õmblusekool.
Õpilasi wõetakse wastu, kes endid juurdelõikamises täiendada tahawad. Õpetust antakse kõige uuema metode järele. **Harju uul. nr. 43,** tisseläik Müüriwahe uul. nr. 1, krt. 3. Aupaklikult
M. E. Stefecius, end. Lehtmets,
Diplomeeritud Berlini ja Peterburi õpetajanna.
Sealsamas wõetakse ka igas suuruses plisseerimise tööšid waštu. 12tml

Eesti noormees,
kes Saksa wõi Wene keelt oskab, ja põllupidamisi õpib, wõib tulewaks suwels **head kohta** saada Edela-Põhjamaa Sooharimise katsejaamas, Soomes. Adr.: Seinäjoki & Puskala. Lähemalt kirjalikult.

200 jõe-töömeest
tarwitatakse umbes paari kuu peale, palkide allalaskmise juures Pédja jõe peal, Kerro-Pikkala metsa kohast kuni Laisholmi waksali juurde. Töömehed wõiwad kohe Ermo mõisa tulla ja saawad seal kuni jõe lahti minemiseni metsa-töös. — Lähemat teatust annawad Ed. Riemer, Tallinnas Datshi uul. nr. 6, ja Hermannsofi (Ermo) mõisas üle Rakke waksali, praaker A. Meos. 2t

Riia ühisuse
M. S. Kusnetsowi wabriku kiwinõude ladu
Kaupmeestele tähtis!
soowitab kaupmeestele odawaie hindadega kõiksugu liwi-, klaas-, emaleritud nõusid, lampisid ja nende üksikuid jagusid. Tellimised oisteel wahrikust täidetakse ruttu ja korralikult. Nõisama on täielik wäljawalik kõiksugusesi pudukaupadesi.
J. Wenter,
Tallinnas, Wiruwärawa promenadil nr. 21, Uue turu wastas ja S. Pärnu m. nr. 2.

Tähtis puusärgitegijatele!
Ainukene topsu- ja narma (franje) tööstus Eestimaal on 4tml
Laia ja Nunne uul. nurgal nr. 2. Tel. 141. J. Sakeus.

Puusärgitegijatele!
Suurem ostukoht kõiksugu puusärgi ilusiusi on
Laia ja Nunne uul. nurgal nr. 2. Tel. 141.
4tml **Puusärg-äri J. Sakeus.**
Oma topsu ja narma (franje) tööstus.

Miks on paljudes kaewudes wesi paha?
Kellepärast, et maapealne wesi kergesti kaewu woolab. Puusi ja kiwisi rattad sellele takistusi ei tee, küll aga
tsement torud
end. **M. Bökleri** wabrikust Baltiski maant. nr. 46.

Wäike walge
toakoer
kollase poelaga, margi nr. 1786, on kadunud, palutakse ära anda Kaupmehe uul. nr. 11, k. 4.

Walge, musta plekkidega
koer on tulnud
Israeli uul nr. 2, kort. 1.

Warssawi linna **lombardi pilet** № 40012 on
ära kaotatud.
Leitud piletit palutakse ära anda Wana Kalamaja uul. nr. 25/11, Jewdokimow.

Maja
tuleõigusega on müüa. Küsida Erne uul. nr. 9, majaperemehelt. 3

Trükitud A. Pert'i trükikojas, Tallinnas.